

Belastingdienst

Compliance map 2023

Augustus 2023

Toelichting

Dit document bevat de *Toelichting* op de compliance map 2023 (betreft de belastingopbrengsten over het jaar 2022)

Auteur: Kernteam compliance map

Inhoud

- [1.1. Introductie compliance map](#)
- [1.2. Compliance map in perspectief](#)
- [2. Toelichting compliance map 2023](#)
  - [2.1 Compliance map 2023](#)
  - [2.2 Overall beeld compliance map 2023 \(1\)](#)
  - [2.2 Overall beeld compliance map 2023 \(2\)](#)
- [3. Vergelijking compliance maps](#)
  - [3.1 Vergelijking compliance map 2022 – 2023](#)
  - [3.2 Toelichting vergelijking compliance map 2022-2023](#)
  - [3.3 Trendanalyse compliance map op concernniveau](#)
- [4. Toelichting hoog uitvoerings- en handhavingsrisico](#)
  - [4.1 Bedrijven – Vennootschapsbelasting](#)
  - [4.2 Bedrijven – Omzetbelasting](#)
  - [4.3 Burgers en bedrijven - Inkomensheffing](#)
- [5. Toelichting overige uitvoerings- en handhavingsrisico's](#)
  - [5.1 BPM, dividendbelasting en schenk- en erfbelasting \(1\)](#)
  - [5.1 BPM, dividendbelasting en schenk- en erfbelasting \(2\)](#)
  - [5.1 BPM, dividendbelasting en schenk- en erfbelasting \(3\)](#)
  - [5.2 Motorrijtuigenbelasting en loonheffing](#)
  - [5.3 Overdrachtsbelasting](#)
  - [5.4 Assurantiebelasting & Energiebelasting](#)

Bijlagen

[Bijlage 1. Criteria uitvoerings- en handhavingsrisico](#)

[Bijlage 2. Compliance map per doelgroep](#)

[Bijlage 2.1.a Compliance map GO](#)

[Bijlage 2.1.b Vergelijking compliance map GO](#)

[Bijlage 2.2.a Compliance map MKB](#)

[Bijlage 2.2.b Vergelijking compliance map MKB](#)

[Bijlage 2.3.a Compliance map particulieren](#)

[Bijlage 2.3.b Vergelijking compliance map particulieren](#)

[Bijlage 3 Scores criteria](#)

[Bijlage 3.1 Scores criteria – Vennootschapsbelasting & Dividendbelasting](#)

[Bijlage 3.2 Scores criteria – Omzetbelasting & Overdrachtsbelasting](#)

[Bijlage 3.3 Scores criteria – Inkomensheffing & Loonheffing](#)

[Bijlage 3.4 Scores criteria – Schenkbelasting & Erfbelasting](#)

[Bijlage 3.5 Scores criteria – BPM & Motorrijtuigenbelasting](#)

[Bijlage 3.6 Scores criteria – Energiebelasting & Assurantiebelasting](#)

[Bijlage 4. Overzicht handvatten](#)

[Bijlage 5. Afkortingen](#)

1.1 Introductie compliance map

In dit hoofdstuk volgt een korte uitleg over de totstandkoming en positionering van de compliance map.

Wat is de compliance map?

De compliance map monitort de belastingopbrengsten van het voorafgaande kalenderjaar van de totale populatie belastingplichtigen en geeft daarmee op **concernniveau** globaal inzicht in de samenhang tussen uitvoering, handhaving, wetgeving en de daarmee samenhangende risico's voor de belastingopbrengsten.

De compliance map categoriseert de ontvangen belastingopbrengsten op basis van de vraag, hoe 'zeker' zijn we dat de belastingopbrengsten structureel de schatkist binnenkomen? De 'zekerheid' wordt afgemeten aan het risico dat de belastingopbrengsten niet binnenkomen door problemen in uitvoering, bijvoorbeeld door ontoereikende IT, of problemen in handhaving, bijvoorbeeld door complexe wetgeving. Uitgangspunt hierbij zijn de burgers en bedrijven die aangifte moeten doen. De categorisatie geschiedt op basis van een deels kwantitatieve en deels kwalitatieve inschatting van het uitvoeringsrisico en het handhavingsrisico aan de hand van een aantal criteria ([bijlage 1](#)).

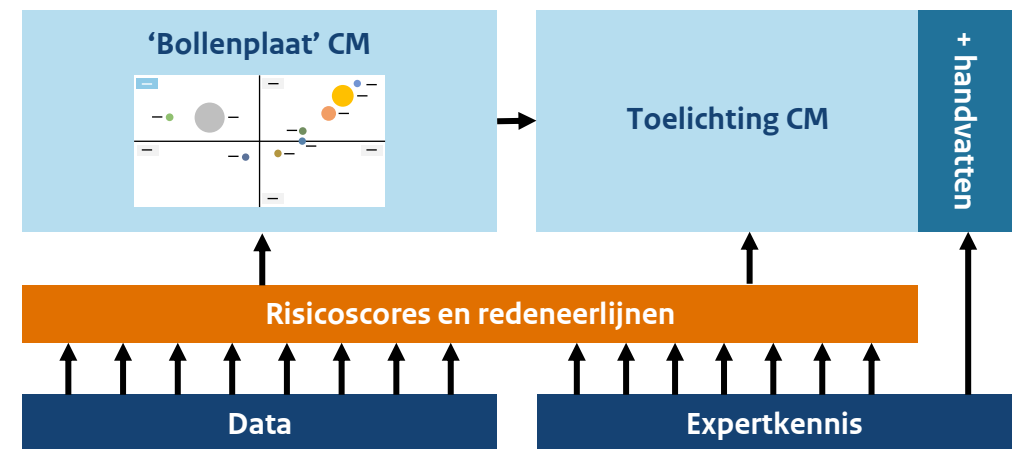
Waar is de compliance map voor bedoeld?

Het inzicht dat de compliance map op concernniveau geeft is bedoeld als hulpmiddel – naast andere inzichten over (niet)naleving – bij onder andere discussies over de keuzes van activiteiten voor de uitvoering van de [uitvoerings- en handhavingsstrategie](#) van de Belastingdienst in het Jaarplan en ook bij het adresseren van onderliggende problemen (zoals die in deze *Toelichting* zijn opgenomen) via de strategische risicoanalyse en met betrekking tot wetgeving ([par. 1b](#)).

Hoe komt de compliance map tot stand?

De compliance map komt tot stand aan de hand van gevalideerde databronnen (kwantitatieve informatie), expertsessies (kwalitatieve informatie) en is getoetst door een externe deskundige (methodologie). De theoretische onderbouwing van de compliance map is beschreven. De daadwerkelijke onderbouwing is vastgelegd in 'redeneerlijnen' (kwalitatief) en in een dashboard (kwantitatief). Gebruikte definities zijn vastgelegd in een definitieboek.

Op basis van onder andere de expertkennis formuleert de compliance map 'handvatten' die de Belastingdienst kan gebruiken voor het verbeteren van de uitvoering en/of handhaving. Zie onderstaand schema voor de opbouw van de compliance map.

Opbouw compliance map

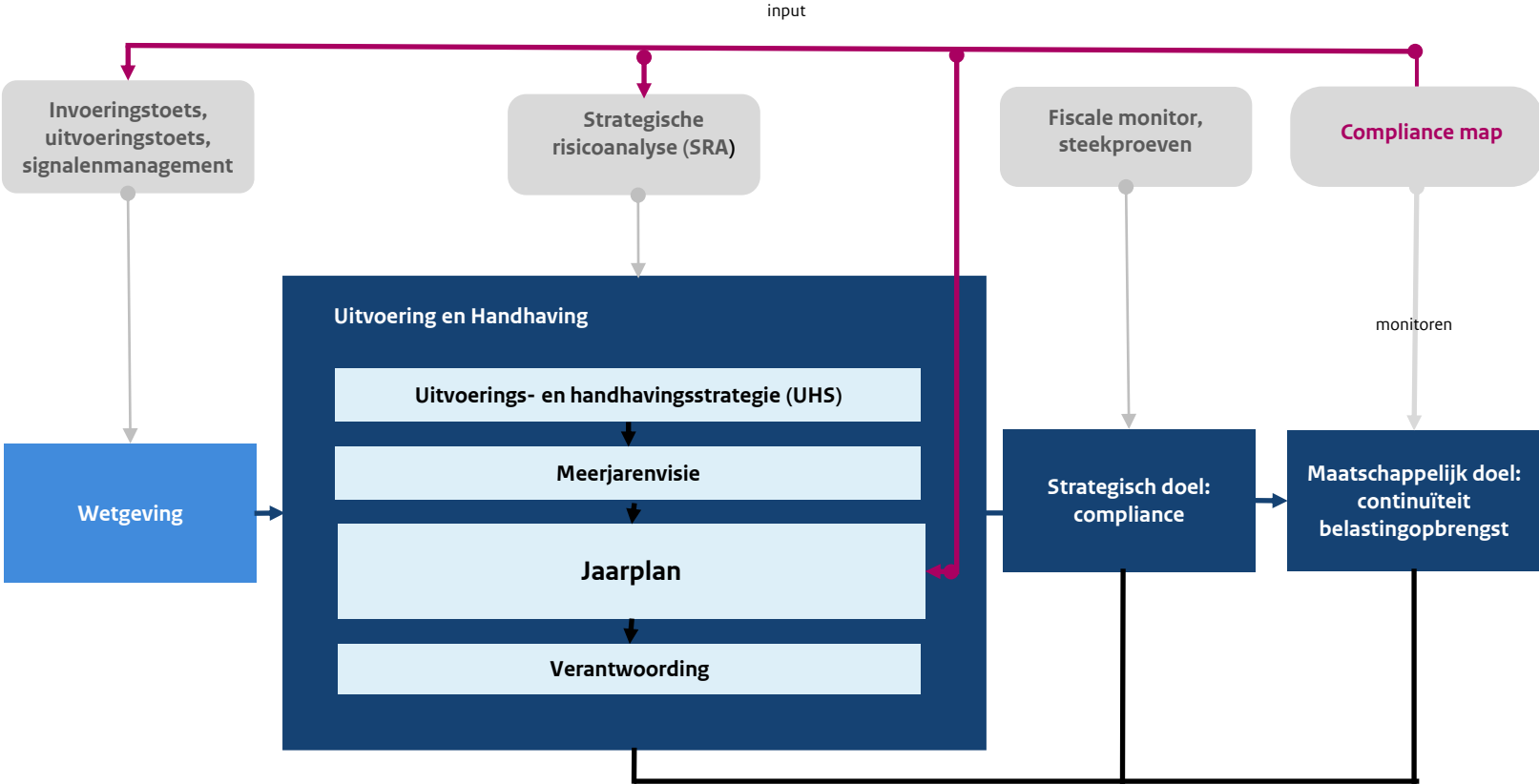
NB. In 2023 zijn de redeneerlijnen meer uniform en gestructureerd opgebouwd, door per redeneerlijn naar dezelfde elementen te kijken. Dit heeft de kwaliteit van de redeneerlijnen verhoogd en de weging van de risicoscores verbeterd. Bij twee belastingmiddelen (overdrachtsbelasting en motorrijtuigenbelasting heeft deze methodologische aanpassing geleid tot bijstelling van de risicoscores.

1.2 Compliance map in perspectief

De Belastingdienst werkt volgens de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie (UHS) om zijn strategisch doel (compliance) en zijn maatschappelijk doel (continuïteit belastingopbrengsten) te realiseren. De basis hiervoor is solide, eenvoudige en fraudebestendige wetgeving. De jaarlijkse keuzes die de Belastingdienst maakt op grond van zijn strategie en meerjarenvisie worden opgenomen in het Jaarplan. De directies voeren die activiteiten uit en verantwoorden zich daarover. De strategische risicoanalyse (SRA) analyseert welke kernrisico's het functioneren van de Belastingdienst kunnen belemmeren en neemt maatregelen om die te mitigeren. De fiscale monitor en steekproeven gebruikt de Belastingdienst om de compliance te monitoren.

De compliance map monitort de (vastgestelde) belastingopbrengsten aan de hand van het uitvoering- en handhavingsrisico en geeft handvatten die als input gebruikt kunnen worden voor het Jaarplan, de SRA en voor gesprekken over (aanpassing van) wetgeving.

2. Toelichting compliance map 2023

Deze *Toelichting* geeft uitleg over de compliance map 2023 op concernniveau.

In par 2.1 is de **compliance map 2023** weergegeven met een overzicht van de (vastgestelde) **belastingopbrengsten over het jaar 2022** per belastingmiddel.

Par 2.2 schetst een inhoudelijk beeld van de compliance map. De belastingmiddelen in de compliance map zijn opgenomen vanuit het perspectief van de doelgroepen burgers en bedrijven overeenkomstig de uitgangspunten van de [uitvoerings- en handavingsstrategie](#).

De compliance map 2023 is de vierde editie van de compliance map en deze *Toelichting* geeft inzicht in de belastingopbrengsten over het jaar 2022 (par 2.1) en eventuele meerjarige trends over eerdere jaren t/m 2022 (par 3.3). De compliance map van 2022 en van 2023 zijn in par 3.1 ook ter vergelijking opgenomen.

Van de compliance map 2023 is in [bijlage 2](#) een uitsplitsing gemaakt naar doelgroepen (grote ondernemingen (GO), MKB-ondernemingen en particulieren). Ook hier zijn de belastingopbrengsten over het jaar 2022 per middel toegevoegd.

Per doelgroep/belastingmiddel beschrijft deze *Toelichting* een risicotrend en handvatten voor beleidsbeslissingen.

- Par 4.1 tot en met 4.3 richten zich op de doelgroepen/middelen waar zowel het uitvoerings- als het handavingsrisico hoog blijkt.
- Voor de overige uitvoerings- en handavingsrisico's komen in par 5.1 tot en met 5.4 de belangrijkste aandachtspunten aan bod.
- De handvatten zijn beschreven in de hoofdstukken 4 en 5 en samengevat op [bijlage 4](#).

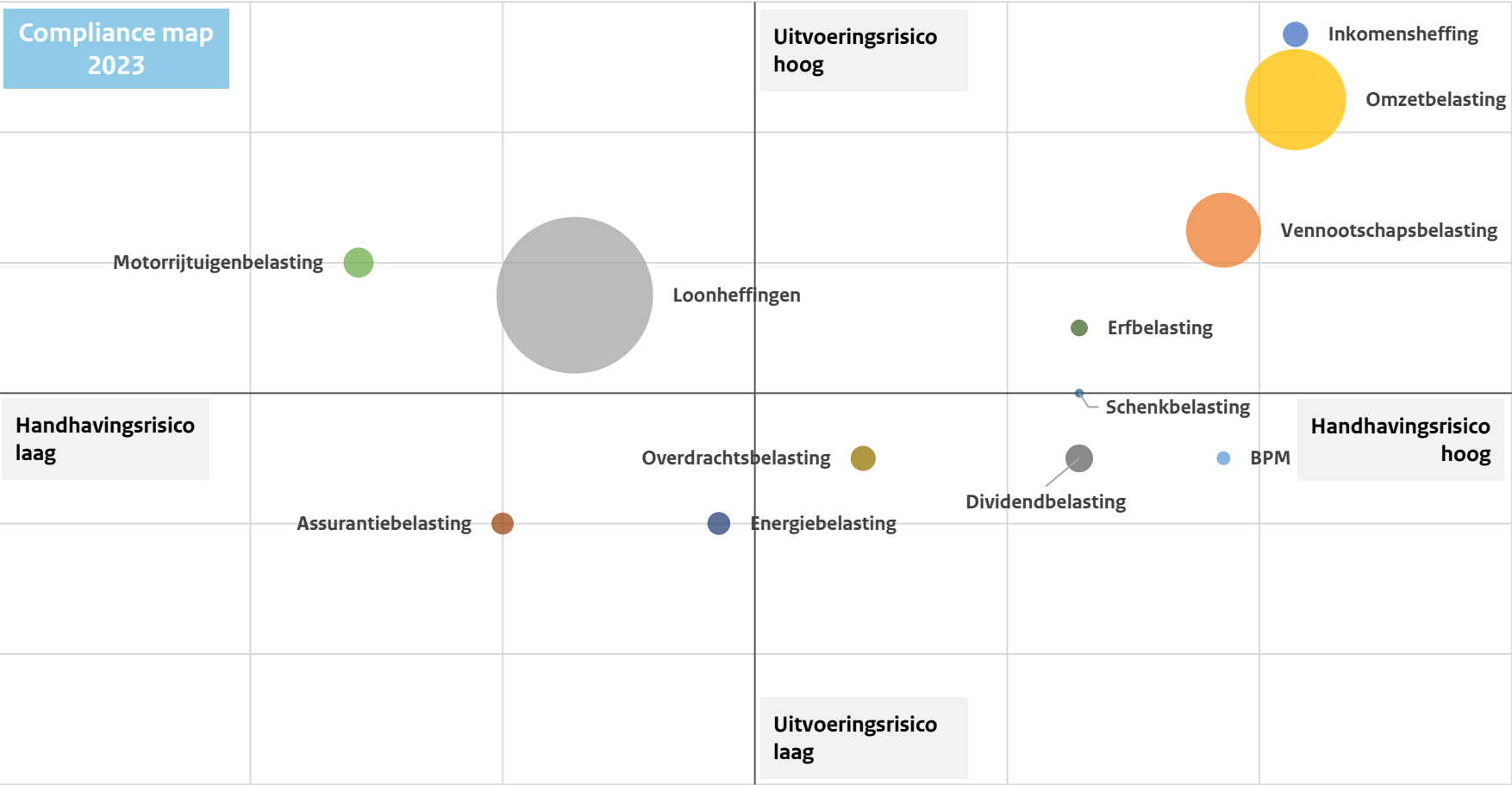
Toelichting

De compliance map van par 2.1 geeft weer:

- op het niveau van alle belastingplichtigen (GO, MKB en particulieren)
- de totale belastingopbrengsten (in euro's) en
- de relatieve omvang van deze opbrengsten (uitgedrukt in de omvang van de 'bollen') - verdeeld in verschillende belastingmiddelen (voor alle belastingplichtigen) –
- in relatie tot het uitvoeringsrisico en het handavingsrisico (in 4 kwadranten).

2.1 Compliance map 2023

Belastingmiddel	Kasstroom (x 1 mln.)
Inkomensheffing	€ 4.466
Vennootschapsbelasting	€ 38.754
Loonheffingen	€ 169.356
Omzetbelasting	€ 70.362
BPM	€ 1.314
Motorrijtuigenbelasting	€ 6.222
Energiebelasting	€ 3.628
Assurantiebelasting	€ 3.379
Dividendbelasting	€ 5.277
Overdrachtsbelasting	€ 4.377
Schenkelasting	€ 522
Erfbelasting	€ 1.985

Bron: Belastingdienst/CD Df&A incassodata

2.2 Overall beeld compliance map 2023 (1)

Relevante maatschappelijke ontwikkelingen

In 2022 volgt een aantal belangrijke gebeurtenissen elkaar in rap tempo op. Waar het einde van de COVID-19 crisis - die is ontstaan in 2020 – in zicht kwam, brak de oorlog in Oekraïne uit. En waar de economische en maatschappelijke gevolgen van de COVID-19 crisis nog steeds zichtbaar zijn, kwam daar in 2022 de energiecrisis bij, o.a. aangewakkerd door de oorlog in de Oekraïne. Het gevolg was dat steeds meer burgers en bedrijven in 2022 in de financiële problemen kwamen. Het Centraal Planbureau geeft aan dat onzekerheid over het verloop van de oorlog, naast de verder opgelopen inflatie, kan leiden tot een dalend consumentenvertrouwen, wat een neerwaarts effect heeft op economische groei.

Uit de innovatiemonitor 2022 (SEO Economisch Onderzoek) die is uitgevoerd onder ruim 700 senior managers van Nederlandse bedrijven blijkt geen eenduidig beeld over verbetering of verslechtering van het vestigingsklimaat, hoewel (een deel van) de internationale bedrijven negatiever zijn en overwegen activiteiten te verplaatsen. Ondernemen in Nederland scoort een ruime voldoende, maar bedrijven zien wel ruimte voor verbetering van het belastingklimaat, de faciliterende wetgeving en de maatschappelijke samenhang. Uit documentatie van het Aanspreekpunt Potentiële Buitenlandse Investeerders (APBI), blijkt dat bedrijven de Belastingdienst als gesprekspartner waarderen, net als de mogelijkheid om vooraf zekerheid te krijgen over hun fiscale verplichtingen.

Ontwikkeling belastingopbrengsten

De maatschappelijke en economische gevolgen van eerdergenoemde gebeurtenissen zijn zichtbaar in het kalenderjaar 2022. In onderstaande tabel zien we de trend in de belastingopbrengsten en in de openstaande belastingschulden over de jaren 2019 t/m 2022 voor de vier grote belastingmiddelen (vennootschapsbelasting, omzetbelasting, inkomensheffing en loonheffing).

Jaar	2019	2020	2021	2022
Belastingopbrengsten (x mld.)	€ 239	€ 230	€ 255	€ 266
Belastingsschulden (x mld.)	€ 25	€ 34	€ 44	€ 49
Verhouding belastingsschulden - belastingopbrengsten	10%	15%	17%	18%

De belastingopbrengsten over 2022 zijn toegenomen t.o.v. 2021. Deze toename is zichtbaar in de grootte van de ‘bollen’ (zie par 2.1) (overall een stijging van circa 4,3%). Hoewel overall sprake is van een stijgende trend, zien we in 2022 wel een grote daling van de opbrengst energiebelasting (halvering ten opzicht van vorig jaar), ten gevolge van onder andere maatregelen in het kader van de energiecrisis (verlaging tarieven) en een lager aardgasverbruik.

Openstaande schulden

In 2022 is de invordering van belastingen in alle doelgroepen na de COVID-19 crisis deels weer opgestart.

- De totale belastingsschuld voor de vier grote belastingmiddelen is in 2022 met circa €5 miljard gestegen.
- De verwachting is dat in de volgende jaren de dwanginvorderingsmaatregelen nog verder toenemen door de afloop van de coronamaatregelen.

2.2 Overall beeld compliance map 2023 (2)

Aantal belastingplichtigen

Het aantal belastingplichtigen is voor de vier grote belastingmiddelen over de jaren 2019 t/m 2022 licht gestegen.

Aantal belasting-/inhoudingsplichtigen x mln.	2019	2020	2021	2022
Inkomensheffing (IH)	12,5	12,7	12,9	13,0
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0,8	0,8	0,8	0,9
Loonheffing (LH)	0,8	0,8	0,8	0,8
Omzetbelasting (OB)	2,3	2,4	2,5	2,6

Bron: Belastingdienst/CD DF&A

Werkwijze Belastingdienst

De Belastingdienst streeft er naar dat zoveel mogelijk burgers en bedrijven uit zichzelf regels naleven, zonder kostbare, dwingende acties van de zijde van de Belastingdienst. De meeste burgers en bedrijven houden zich aan de regels en betalen belasting. Daarom richt de Belastingdienst zich met zijn [uitvoerings- en handavingsstrategie](#) meer op het voorkomen van fouten, dan op het achteraf corrigeren van aangiften. Dit resulteert in een handavingsmix per doelgroep. Onderdeel van de handavingsmix zijn dienstverlenende activiteiten, toezichtsactiviteiten (onder andere vooroverleg, horizontaal toezicht, aangiftebehandeling, controles achteraf) en opsporing.

Grootste uitvoerings- en handavingsrisico's

Complexiteit wetgeving

In de afgelopen decennia is de complexiteit van fiscale wet- en regelgeving toegenomen. Dat heeft onder andere te maken met het feit dat met fiscale wetten meerdere fiscale en niet-fiscale doelen worden nagestreefd en vaak met allerlei wensen van belanghebbenden rekening moet worden gehouden. De compliance map 2023 geeft voor een groot aantal belastingmiddelen (waaronder de Vpb, IH en OB) een hoge mate van complexiteit aan. Ook blijkt de 'informatiedruk' van deze belastingen hoog (zijnde de mate waarin informatie nodig is om te voldoen aan de verplichting tot het doen van aangifte). Opvallend is dat daarnaast inmiddels voor een aantal kleinere belastingen zoals de overdrachtsbelasting en de energiebelasting, ook sprake lijkt van een toegenomen complexiteit, hoewel dat nog niet tot uitdrukking komt in de risicoscores.

Klantkenmerken

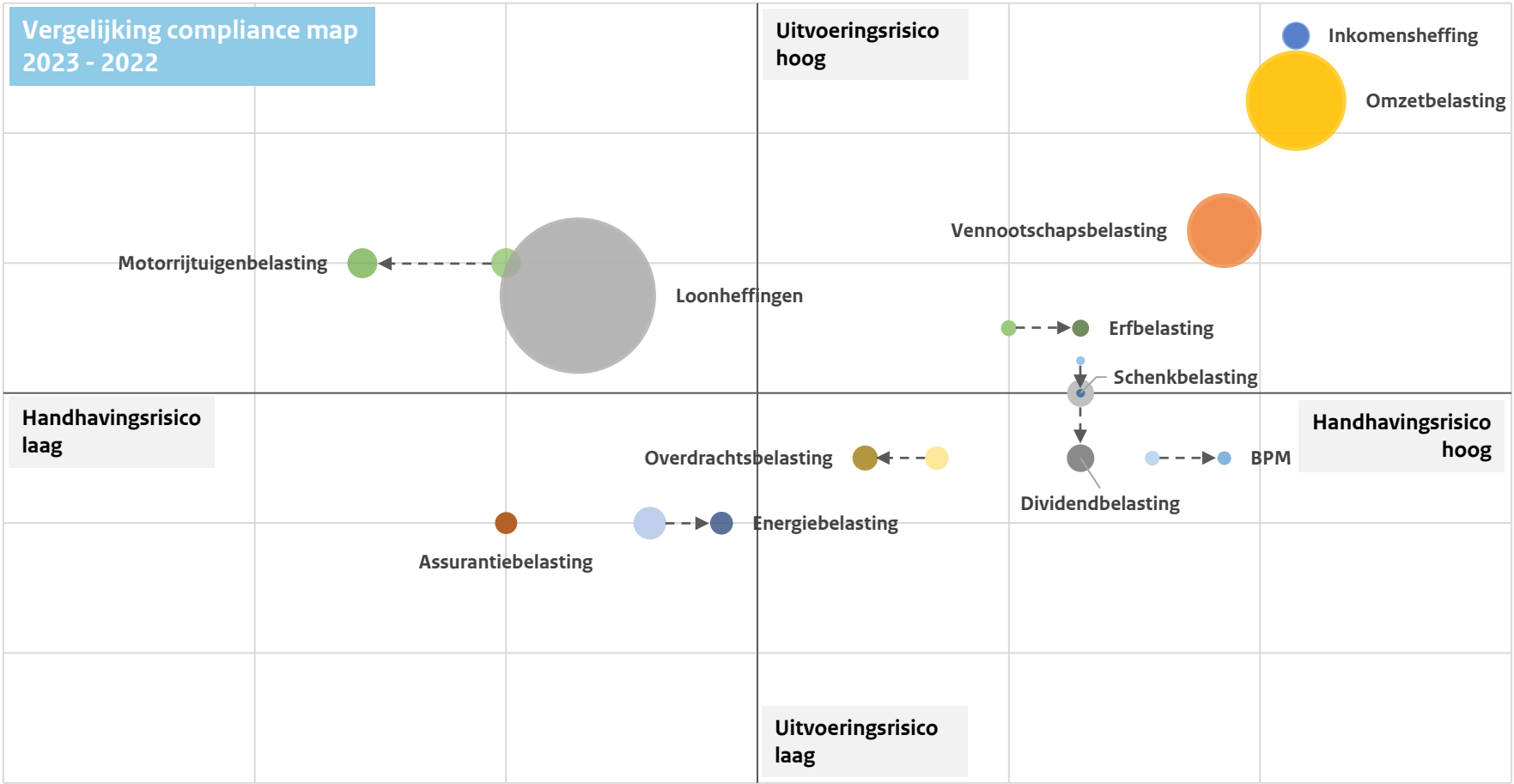
De Belastingdienst kan de complexiteit van wetgeving maar tot op zekere hoogte compenseren door het in de uitvoering en handhaving zo gemakkelijk mogelijk te maken voor burgers en bedrijven om aangifte te doen. Burgers en bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor regelnaleving. Niet alle burgers en bedrijven hebben echter voldoende kennis van de fiscaliteit, mogelijkheden om fiscale risico's te beheersen of kunnen een adviseur inhuren om aan hun fiscale verplichtingen te voldoen. Dat leidt ertoe dat het zogenoemde 'risico ten gevolge van klantkenmerken' de afgelopen jaren verder is toegenomen.

Automatisering

Het risico omtrent de kwaliteit van de automatisering is voor een groot aantal belastingen hoog, zowel in de uitvoering als de handhaving. Veelal komt dit omdat systemen verouderd zijn. Handmatige processen, het gebruik van diverse losse applicaties of systemen die geen aanpassingen meer aankunnen op het gebied van wet- en regelgeving belemmeren de uitvoering en handhaving. Bij enkele belastingen (bijvoorbeeld inkomensheffing en motorrijtuigenbelasting) is zichtbaar dat 'compliance by design', het voorinvullen en risicodetectie risicoverlagend werken. De Belastingdienst werkt met een Meerjarenportfolio om het omvangrijke ICT-landschap te vernieuwen. Schaarste in capaciteit zorgt hierbij voor een extra uitdaging. Dit risico zal in de komende jaren nog een rol blijven spelen.

3.1 Vergelijking compliance map 2022 - 2023

3.2 Toelichting vergelijking compliance map 2022-2023

Wanneer we de compliance map 2023 vergelijken met de compliance map 2022, dan zien we een wijziging in de omvang en/of positionering van de 'bollen'.

Op concernniveau qua **omvang**:

- De kasstroom van de Vpb, de OB, de overdrachtsbelasting en de erfbelasting laat een stijging zien van meer dan 10% t.o.v. vorig jaar.
- De kasstroom van de IH, de Belasting van Personenauto's en Motorrijwielen (BPM) en de energiebelasting laat een daling zien van meer dan 10% t.o.v. vorig jaar. De energiebelasting laat de grootste daling zien, namelijk een halvering t.o.v. vorig jaar, t.g.v. de energiecrisis en een verminderd aardgasverbruik in 2022 t.o.v. 2021.
- De daling van de kasstroom IH wordt voor een groot deel veroorzaakt door het rechtsherstel box 3 en zit met name bij GO.
- De daling van de kasstroom BPM wordt veroorzaakt door een daling van het aantal nieuw geregistreerde voertuigen t.o.v. vorig jaar (ten gevolge van leveringsproblemen van auto-onderdelen en een tekort aan chips). Ook maakt een aantal belastingplichtigen gebruik van de mogelijkheid (vanaf 1 juli 2022) om per kwartaal aangifte te doen en te betalen, waardoor de betalingen voor de tijdvakken oktober en november 2022 pas in januari 2023 zijn ontvangen.
- De totale belastingopbrengsten van 2022 zijn t.o.v. vorig jaar met 4,3% gestegen.

Op concernniveau qua **positie**:

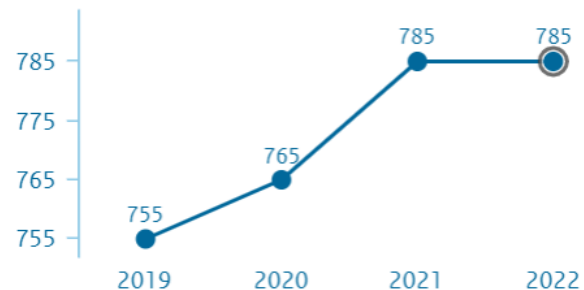
- Bij een aantal belastingmiddelen zien we een toename van het aantal vorderingen in fase dwanginvordering, het aantal aanmaningen, het aantal dwangbevelen, het aantal beslagopdrachten en het aantal betalingsregelingen omdat de Belastingdienst in 2022 – na het einde van de COVID-19 crisis – zijn invorderingsactiviteiten weer heeft opgestart. Deze ontwikkeling is (nog) niet terug te zien in de risicoscores op concernniveau maar wel in de risicoscores van MKB.
- Bij een aantal kleine belastingen (energiebelasting, dividendbelasting, schenk- en erfbelasting) stijgt de negatieve geldstroom. Bij de energiebelasting is een duidelijke oorzaak te geven doordat de overheid consumenten en bedrijven heeft gecompenseerd voor de hoge energieprijzen in 2022.
- Bij de BPM is sprake van een verhoogd handhavingsrisico. Er wordt vaker gewerkt met onjuiste taxatierapporten (met vermoedelijk gebruikmaking van niet (juist) opgeleide taxateurs) en met constructies om nieuwe auto's gebruikt te laten lijken (naast vermelding van onjuiste kilometerstanden).
- Bij de dividendbelasting neemt het uitvoeringsrisico af door een daling van het aantal belastingplichtigen en het aantal correcties.

NB. Bij de overdrachtsbelasting en de motorrijtuigenbelasting is het handhavingsrisico lager ingeschat. Bij de overdrachtsbelasting is de complexiteit van wet- en regelgeving naar beneden bijgesteld en bij de motorrijtuigenbelasting de internationale component en het risico ten aanzien van de kwaliteit automatisering. Deze wijzigingen zijn gedaan naar aanleiding van het gebruik van een meer gedetailleerde methodiek van inschatting van de risicoscore.

3.3 Trendanalyse compliance map op concernniveau

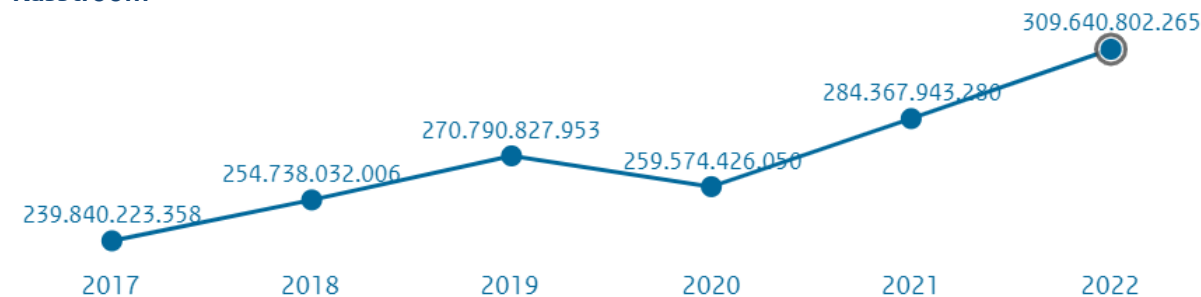
Handhavingsrisico

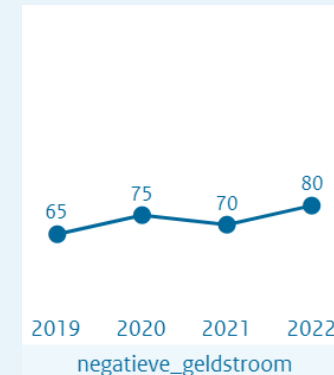
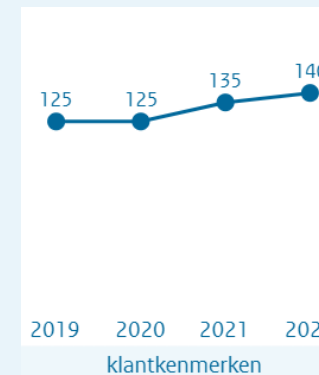
Uitvoeringsrisico

Kasstroom

Uitgelicht: risico's verbonden aan klantkenmerken en negatieve geldstroom

Het meerjarige beeld toont dat het **handhavingsrisico** gedurende de periode 2019 – 2022 licht is toegenomen. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door twee onderdelen van het handhavingsrisico: risico's verbonden aan klantkenmerken en de omvang van de negatieve geldstroom. De stijging zien we vooral terug bij de kleine belastingmiddelen. Ten aanzien van het eerste risico zien we de stijging vooral bij de overdrachtsbelasting, BPM en energiebelasting. De omvang van de negatieve geldstroom is met name toegenomen bij de schenk- en erfbelasting, en de energiebelasting.

Het meerjarige beeld bij de **uitvoeringsrisico's** toont een meer schommelende trend. Deze trend is niet toe te rekenen aan een specifiek onderdeel van het uitvoeringsrisico, maar is eerder een optelsom van diverse ontwikkelingen.

De **kasstroom** toont al enige tijd al een stijgende trend van ongeveer €10 miljard per jaar. Hier zorgde alleen de COVID-19 crisis voor een kortstondige daling in 2020.

4. Toelichting hoog uitvoerings- en handhavingsrisico

Par 4.1 tot en met 4.3 richten zich op de doelgroepen/belastingmiddelen waar zowel het uitvoerings- als handhavingsrisico **hoog** zijn.

Het betreft voor bedrijven:

- Vennootschapsbelasting (par 4.1)
- Omzetbelasting (par 4.2)

Het betreft voor particulieren en bedrijven:

- Inkomensheffing (par 4.3)

Zie [bijlage 3](#) (3.1 tot en met 3.3) voor de inschatting van de verschillende kwalitatieve en kwantitatieve criteria die ten grondslag liggen aan de risico-inschatting.

Zie [bijlage 4](#) voor een overzicht van de handvatten.

4.1 Bedrijven

Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting kent op concernniveau, voor grote ondernemingen en MKB, een hoog handhavingsrisico en een hoog uitvoeringsrisico. Er zijn geen wijzigingen in de score van het handhavingsrisico en het uitvoeringsrisico ten opzichte van vorig jaar.

Factoren die leiden tot een **hoog handhavingsrisico**:

- Hoge mate van complexiteit van wet- en regelgeving (onder andere belastingheffing van multinationals, e-commerce).
- Gebrek aan aansluiting van wetgeving op economische realiteit (e-commerce).
- Toenemende informatiedruk door onder andere het moeten bijhouden van rekening-courantverhoudingen en door rapportageverplichtingen (onder andere transferpricing en Country by Country reporting).
- Hoge mate van internationale problematiek (globalisering, 'agressieve' tax planning).
- Lage kwaliteit van automatisering (geen 'compliance by design', automatisch genereren van aangiftes uit software en vooringevulde winstaangifte niet aanwezig).

Specifiek voor MKB geldt:

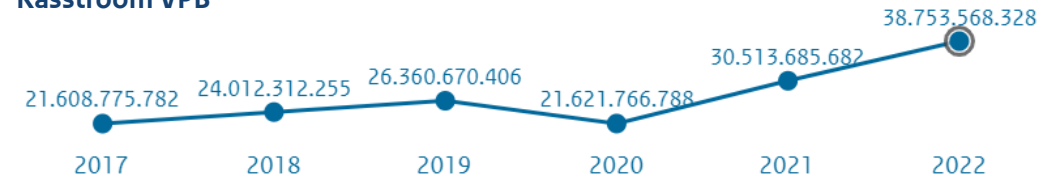
- Er zijn steeds meer MKB ondernemingen die internationaal opereren.

Factoren die leiden tot een **hoog uitvoeringsrisico**:

- Aanhoudende stijging van het aantal belastingplichtigen bij MKB.
- Grote aantallen aanslagen en grote aantallen bezwaren, verzoeken en beroepen.

Inhoudsopgave

Kasstroom VPB

Risicotrend (bijlage 3.1)

- Zowel GO als MKB laten een forse stijging van de kasstroom in 2022 zien ten opzichte van 2021; In totaal is er ruim 8 miljard meer kasopbrengst (totaal 38,7). Dit is een stijging van 30% bij GO en 21% bij MKB. Vooral te verklaren door winststijgingen in de energiesector.
- De licht dalende trend van aantallen correcties zet zich in 2022 verder door ten opzichte van 2021 voor zowel GO als MKB. Het bedrag aan correcties is in omvang in geringe mate gestegen tot 1,6 miljard.
- Analyse laat zien dat de toename vooral zit in enkele grote correcties bij GO, terwijl het correctiebedrag bij MKB een lichte daling laat zien.
- De aantallen aanslagen en bezwaren bij MKB blijven stijgen.
- De herstart van de invordering is zichtbaar in de toename van het aantal aanmaningen, aantal beslagopdrachten en het aantal dwangbevelen. Daarnaast is ook het aantal betalingsregelingen toegenomen. Deze aantallen zitten nog niet op het niveau van voor COVID-19 (zie ook par 3.2).

Handvatten

- Proactief wijzen op de mogelijkheden van aanvullend uitstel van betaling (in relatie tot de coronamaatregelen).
- Meer focus op 'compliance by design', onder andere verkennen van mogelijkheden voor een automatisch gegenereerde aangifte voor ondernemers.
- Complexiteit wetgeving/aangifte reduceren (o.a.: cumulatie van wetgeving, samenloop internationaal, deelnemingsvrijstelling, transferpricing, reorganisatie, internationale voorkomingsproblematiek, rekening courant verhoudingen).
- Voor het belastingjaar 2022 is een aantal maatregelen ingevoerd ter voorkoming van belastingontwijking (o.a. beperking verliesverrekening, aanpak hybride mismatches en aanscherping earningsstrippingmaatregel).

4.2 Bedrijven

Omzetbelasting

De omzetbelasting kent op concernniveau, voor grote ondernemingen én MKB een hoog handhavingsrisico en een hoog uitvoeringsrisico. Er zijn geen wijzigingen in de score van het handhavingsrisico en het uitvoeringsrisico ten opzichte van vorig jaar.

Factoren die leiden tot een **hoog handhavingsrisico**:

- Hoge complexiteit van wet- en regelgeving (complexiteit bij bijzondere regelgeving, vanuit de EU fundamentele modernisering bezig).
- Hoge risico's verbonden aan klantkenmerken (met name bij kleine en micro - ondernemers).
- Hoge mate van internationale problematiek (meer grensoverschrijdende activiteiten, activiteiten die via het internet lopen (e-commerce, betaling in virtuele valuta).
- Omvangrijke negatieve geldstroom.
- Hoge risico's in de kwaliteit van automatisering (geen compliance by design, veel handmatige processen, met name voor startende ondernemers, systeem kan geen wijzigingen meer aan).

Specifiek voor MKB geldt:

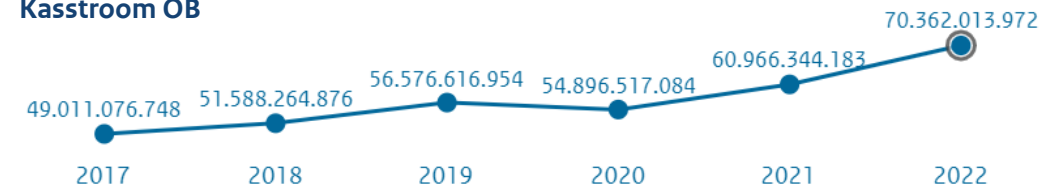
- Toenemend aantal kleine en micro-ondernemingen.
- Onbekende belastingplicht: burgers die door bepaalde activiteiten als ondernemer kwalificeren, terwijl ze zich daar zelf niet van bewust zijn.

Factoren die leiden tot een **hoog uitvoeringsrisico**:

- Grote aantallen belastingplichtigen, aangiften en aanslagen.
- Grote aantallen bezwaren, verzoeken en beroepen.
- Groot aantal correcties.
- Grote aantallen dwanginvorderingen (na afname in 2021 ten gevolge van uitstelmaatregelen COVID-19 weer sprake van toename in 2022).
- Verouderde automatisering.

Inhoudsopgave

Kasstroom OB

Risicotrend (bijlage 3.2)

- Toename kasstroom in 2022 is toe te schrijven aan zowel MKB (22%) als GO (14%).
- Toename van negatieve geldstroom (20%).
- Geringe toename aantal (kleine) ondernemingen en aantal aangiften, die vrijwel geheel toe te schrijven is aan MKB.
- De aantallen correcties zijn voor MKB licht toegenomen t.o.v. 2021. Bij GO is juist sprake van een daling. De omvang van de correcties is bij zowel GO als MKB toegenomen.
- Zichtbaar is ook de herstart van de invordering na 2021, in de toename van het aantal aanmaningen, aantal beslagopdrachten en het aantal dwangbevelen. Daarnaast is ook het aantal betalingsregelingen toegenomen. Deze aantallen zitten nog niet op het niveau van voor COVID-19 (zie par 3.2).

Handvatten

Startende ondernemers:

- Actief wijzen op aangifteplicht, ook als er geen omzet is.
- Stroomlijnen communicatie, bijvoorbeeld aantal brieven beperken.

Kleineondernemersregeling (KOR):

- Via wetgeving toename kleine ondernemingen mitigeren (via derogatie*); geen registratieplicht < 20.000 omzet, tenzij verzoek.
- Aanpassing wetgeving KOR waaronder vrijstellingen in verschillende branches (o.a. medische sector en sport).

OB algemeen:

- Aanpassen wetgeving op nieuwe economie (onder andere virtuele assets).
- Onderzoek naar e-invoicing, real-time reporting en split payment.
- Automatisering ontwikkelen => mitigeren uitvoeringsrisico's en preventief ondervangen risico's in de aangifte (automatisch gegenereerde aangifte voor ondernemers).

*) Derogatie is het met toestemming van de EU afwijken van de gestelde regels/normen.

4.3 Burgers - bedrijven

Inkomensheffing

De inkomensheffing kent voor de gehele populatie een hoog handhavingsrisico en een hoog uitvoeringsrisico. Er zijn geen wijzigingen in de risicobepaling t.o.v. vorig jaar.

Factoren die leiden tot een **hoog handhavingsrisico**:

- Hoge complexiteit van wet- en regelgeving (jaarlijks veel wijzigingen en overgangsrecht).
- Complexe heffingssystematiek (o.a. voor startende, stakende en kleine ondernemers *en* door gebruik van op- en afbouw heffingskortingen).
- Een omvangrijke negatieve geldstroom.

Specifiek voor GO geldt:

- Groep zeer vermogende personen maakt qua belastingopbrengsten een substantieel deel uit van de doelgroep particulieren (constructiegevoelig).

Specifiek voor MKB geldt:

- Directeur-groootaandeelhouder (digra) problematiek (geldt ook voor een deel van GO).
- Groei aandeel micro-ondernemingen (beperkte mate interne beheersing, onduidelijkheid bronbeoordeling en veel transacties met consumenten).

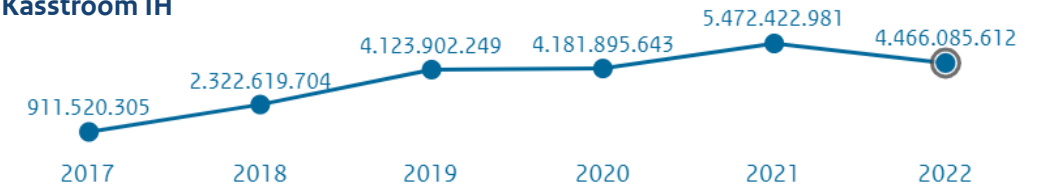
Factoren die leiden tot een **hoog uitvoeringsrisico**:

- Grote aantallen belastingplichtigen, aangiften en aanslagen.
- Grote aantallen bezwaren, verzoeken en beroepen (o.a. vanwege rechtsherstel box 3).
- Groot aantal correcties.
- De applicatie die het aangifteproces (ABS) ondersteunt is gebouwd in Cool:gen. De stapsgewijze vernieuwing van het systeem dient voor eind 2026 gereed te zijn. Dit heeft vertraging opgelopen door herstel box 3.

Specifiek voor GO geldt:

- Aantal opgelegde aanslagen en aantal correcties vertonen een sterke daling in 2022 t.o.v. 2021, die te maken heeft met een vertraging in het opleggen van definitieve aanslagen (en daarmee correcties), waarschijnlijk ten gevolge van box 3.

Kasstroom IH

Risicotrend (bijlage 3.3)

- De daling van de totale kasstroom is m.n. toe te schrijven aan GO (22%) en P (12%).
- De negatieve geldstroom is gelijk aan vorig jaar.
- De omvang en de aantallen correcties zijn gedaald, met resp. 31 en 13%. De daling in aantallen is nagenoeg gelijk bij P, MKB en GO. De omvang van de correcties is zowel bij P als GO gedaald en bij MKB nagenoeg gelijk gebleven.
- De herstart van de invordering is zichtbaar in de toename van het aantal aanmaningen, aantal beslagopdrachten en het aantal dwangbevelen. Daarnaast is ook het aantal betalingsregelingen toegenomen. Deze aantallen zitten overall nog niet op het niveau van voor de COVID-19 crisis (zie par 3.2).
- Aantal dwanginvordering MKB stijgt in 2022 t.o.v. 2021 (51%), alsook omvang dwanginvordering (11,5%). Geeft ook wijziging in risicoscore MKB.

Handvatten

- Algemeen: duidelijke en zoveel mogelijk op doelgroep gerichte (massa)communicatie c.q. voorlichting voor burgers/bedrijven, optimaliseren van contact met fiscale dienstverleners en introductie verkorte aangifte (juni 2022).
- Proactief wijzen op de mogelijkheden van aanvullend uitstel van betaling (in relatie tot de coronamaatregelen).
- Complexiteit van wetgeving/aangifte reduceren (onder andere aftrekposten, onderscheid ondernemer en resultaat overige werkzaamheden (ROW), bedrijfsopvolgingsregeling (BOR), eigenwoningrente, specifieke zorgkosten, op- en afbouw heffingskortingen).
- Proactief wijzen op heffingskortingen voor (niet)aangevers.
- Mitigeren risico groei kleine ondernemingen (wetgeving - forfaitaire regelingen).
- Voorlichting i.v.m. de complexiteit van de fiscale eigenwoningregeling.
- Aandacht voor automatisering in de uitvoering (verder uitbreiden van de voorgevulde aangifte (VIA)).

5. Toelichting overige uitvoerings- en handhavingsrisico's

De doelgroep/belastingmiddelen met alleen een hoog handhavings- of een hoog uitvoeringsrisico komen in par 5.1 en 5.2 aan bod. Par 5.3 bespreekt de belastingen met een gemiddeld uitvoerings- en handhavingsrisico. In par 5.4 komen enkele aandachtspunten voor de resterende doelgroepen/middelen aan bod.

De compliance map 2023 laat zien dat de BPM, de dividendbelasting en de schenk- en erfbelasting een relatief **hoog handhavingsrisico** kennen (par 5.1). De motorrijtuigenbelasting en loonheffingen daarentegen kennen een relatief **hoog uitvoeringsrisico** (par 5.2).

De overdrachtsbelasting (par 5.3) kent een **gemiddeld handhavings- en uitvoeringsrisico**. De energiebelasting en de assurantiebelasting kennen een relatief **laag handhavings- en uitvoeringsrisico** (par 5.4).

Zie [bijlage 3](#) voor de inschatting van de verschillende kwalitatieve en kwantitatieve criteria die ten grondslag liggen aan de risico-inschatting van de verschillende belastingmiddelen.

Zie [bijlage 4](#) voor een overzicht van de handvatten.

5.1 BPM, dividendbelasting en schenk- en erfbelasting (1)

De compliance map 2023 laat zien dat de BPM, de dividendbelasting en de schenk- en erfbelasting een relatief **hoog handhavingsrisico** kennen.

BPM

- De kasstroom van de BPM laat een daling zien in 2022 t.o.v. 2021 (14%), zowel bij GO als MKB. De daling van de kasstroom BPM wordt veroorzaakt door een daling van het aantal nieuw geregistreerde voertuigen t.o.v. vorig jaar (ten gevolge van leveringsproblemen van auto-onderdelen, een tekort aan chips maar ook de import van grote aantallen nieuwe voertuigen als 'jong' gebruikt op basis van taxatierapporten). Ook maakt een aantal belastingplichtigen gebruik van de mogelijkheid (vanaf 1 juli 2022) om per kwartaal aangifte te doen en te betalen, waardoor de betalingen voor de tijdvakken oktober en november 2022 pas in januari 2023 zijn ontvangen.
- Er is een hoger handhavingsrisico t.o.v. vorig jaar. Dit risico wordt onderschreven door de experts die een toename van de non-compliance constateren en aangeven dat er sprake is van een aanzienlijk nalevingstekort.

Het relatief **hoog handhavingsrisico** is voor de BPM met name ingegeven door:

- Hoge operationele complexiteit van wetgeving (slecht gestructureerd, spanning tussen de nationale versus Europese wetgeving). Met name complexe heffingssystematiek bij gebruikte auto's.
- Klantkenmerken: onder andere een groot deel van de teruggavestroom alsmede de parallelimport vindt plaats via kleinere MKB ondernemingen en particulieren. Veel grote ondernemingen lijken gebruik te maken van (kleinere) MKB ondernemingen voor de inkoop en de aangifte BPM (uitsluitend met taxatierapport) van 'jong' gebruikte voertuigen.

- Vervolg BPM -

- Bij import bestaat een risico op te lage schatting van de waarde van de auto. Aan het beroep van taxateur en aan brancheorganisaties worden geen (wettelijke) eisen gesteld, wat niet-naleving in de hand kan werken.
- Internationale problematiek (parallelimport en teruggaaf bij export).
- Kwaliteit automatisering t.a.v. de handhaving is laag vanwege onder andere beperkte selectiemogelijkheden. Dit hangt samen met de kwaliteit van automatisering ten aanzien van de uitvoering: een groot deel van het BPM proces gebeurt nog op papier. Het proces is slechts beperkt gedigitaliseerd.
- Veel bezwaar (tegen eigen aangifte) en beroep met het oog op een lagere waardeschatting. Een aantal no cure no pay gemachtigden procedeert met name voor het binnenhalen van proceskostenvergoedingen.

Handvatten

- Digitalisering aangifteproces.
- Aanpassing BPM wetgeving bij invoer (taxatie, controle Rijksdienst Wegverkeer (RDW), belastbaar moment) en regelgeving rond waardebepaling in het algemeen. In verband met Europese regelgeving is aanpassing van wetgeving in Nederland overigens lastig. Belangrijkste voorziene wijziging is een toezichtsrol door de RDW.
- Mogelijkheden no cure no pay m.b.t. proceskosten en immateriële schadevergoedingen beperken. Hiervoor heeft de staatsecretaris van Financiën in maart 2023 een plan van aanpak naar de Kamer gestuurd.
- Wettelijke regels om eisen te stellen aan taxateurs en brancheverenigingen, zowel qua kennisniveau als kwaliteit taxaties.
- Invulling van de handhaving door middel van toezicht bij de binnenkomst van de aangifte BPM (vóór afgifte kenteken).

5.1 BPM, dividendbelasting en schenk- en erfbelasting (2)

De compliance map 2023 laat zien dat de BPM, de dividendbelasting en de schenk- en erfbelasting een relatief hoog handhavingsrisico kennen.

Dividendbelasting

- Het aantal belastingplichtigen en het aantal correcties is gedaald t.o.v. vorig jaar. Dit zorgt bij de dividendbelasting voor een lager uitvoeringsrisico.
- De kasstroom van de dividendbelasting laat een lichte stijging zien t.o.v. vorig jaar. De aantallen aangiften en aanslagen zijn iets afgenomen ten opzichte van 2021.

Het relatief **hoog handhavingsrisico** is met name ingegeven door:

- Wijzigingen in wet-/regelgeving op grond van internationale ontwikkelingen.
- Een omvangrijke negatieve kasstroom.
- Internationale problematiek, constructies (zoals dividendstripping), bezwaren van buitenlandse financiële instellingen (verzoeken teruggaaf dividendbelasting).
- Geen goede geautomatiseerde systeemcontrole op de betaling van binnenlandse teruggaven.
- Beperkte geautomatiseerde ondersteuning aan de uitvoerings- en handhavingkant.

-Vervolg dividendbelasting –

Handvatten

- Digitalisering dividendbelastingssysteem. Op 13 december 2022 is het nieuwe Dividend Uitvoeringssysteem (DUS) in productie gegaan. Hiermee is de automatisering van de dividendbelasting losgekoppeld van de vennootschapsbelasting en is een start gemaakt met de digitalisering van het aangifteproces dividendbelasting. Tot 31 december 2023 zal het systeem een verdere ontwikkeling doormaken, waarin uiteindelijk ook de inhoudingsvrijstelling en de bijbehorende kwalificatiebeschikking volledig zullen worden geïntegreerd.
- Verkennen mogelijkheden tot aanpassing van wetgeving, specifiek bij dividendstripping en EU recht bij teruggaafverzoeken.

5.1 BPM, dividendbelasting en schenk- en erfbelasting (3)

De compliance map 2023 laat zien dat de BPM, de dividendbelasting en de schenk- en erfbelasting een relatief hoog handhavingsrisico kennen.

Schenk- en erfbelasting

- Het uitvoeringsrisico voor de schenk- en erfbelasting is over de jaren 2019 t/m 2022 overall nagenoeg gelijk gebleven.
- Het handhavingsrisico voor de schenkbelasting stijgt licht in 2022 t.g.v. een toegenomen negatieve geldstroom (bij particulieren).^{*} Het handhavingsrisico voor de erfbelasting blijft gelijk ten opzichte van vorig jaar.
- De kasstroom laat bij de erfbelasting een stijging zien van 14,3%. Deze stijging wordt veroorzaakt door een combinatie van: oversterfte, hoge productie (in 2022 zijn meer aanslagen opgelegd dan de prognose), meer ouderen met vermogen overlijden, gestegen WOZ-waardes en grote omvang van het spaarvermogen van burgers (mede ten gevolge van COVID-19). De stijging van de kasstroom zit met name bij MKB en particulieren.
- Bij de schenkbelasting zijn met betrekking tot de kasstroom geen grote wijzigingen t.o.v. 2021.

De **hoogrisico**-inschatting voor schenk- en erfbelasting is ingegeven door:

- Een hoge complexiteit van wet- en regelgeving bij de erfbelasting.

- *Vervolg schenk- en erfbelasting* -

- Complexe heffingssystematiek (o.a. eenmalige/incidentele aangifte, veel handelingen nodig om aangifte te doen (bij schenkbelasting met name bij toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) en aangaan natuurlijke verbintenis en bij erfbelasting met name in situaties met meerdere erfgenamen en grote vermogens en ondernemingsactiviteiten)).
- Hoge risico's verbonden aan klantkenmerken (o.a. constructies en verhuuld vermogen, denk aan estate planning). Het bewustzijn over en het draagvlak voor schenkbelasting is erg laag. Daarbij heeft de Belastingdienst bij de schenkbelasting geen goed zicht op wie aangifte zou moeten doen vanwege het ontbreken van contra-informatie.
- De automatisering is nog onvoldoende op orde: veel handmatige werkzaamheden blijven noodzakelijk en contra-informatie ontbreekt.

Handvatten

- Verbetering van de automatisering voor het handhavings- en het uitvoeringsproces.
- Geautomatiseerde ondersteuning bij het invullen van de aangifte (vb. vooringevulde erfbelasting).
- Meer inzicht nodig in non-compliance om de handhaving vorm en inhoud te kunnen geven (onder andere steekproeven in gang gezet).
- Belastingplichtigen attenderen dat er wellicht sprake is van een schenking.
- Aanpassen van de wetgeving c.q. meer voorlichting geven inzake de vrijstelling schenkbelasting inzake de bedrijfsopvolgingsregeling en eigen woning. Verwezen wordt naar rapport CPB in deze: <https://www.cpb.nl/evaluatie-fiscale-regelingen-gericht-op-bedrijfsoverdracht>.

^{*} Bij de schenkbelasting gaat het met name om de terugbetalingen op de (te hoog vastgestelde) voorlopige aanslag bij het vaststellen van de definitieve aanslag.

5.2 Motorrijtuigenbelasting en loonheffing

De compliance map 2023 laat zien dat de motorrijtuigenbelasting en de loonheffing een relatief hoog uitvoeringsrisico kennen.

Motorrijtuigenbelasting

- De kasstroom motorrijtuigenbelasting laat een hele lichte stijging zien t.o.v. vorig jaar.
- Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen in de risicoduiding motorrijtuigenbelasting t.o.v. vorig jaar.*

Het relatief **hoog uitvoeringsrisico** is voor de motorrijtuigenbelasting met name ingegeven door:

- Groot aantal belastingplichtigen en aanslagen.
- Wijzigingen in wetgeving vereisen een wendbaardere automatisering dan nu aanwezig.

* Er zijn twee wijzigingen in de duiding doorgevoerd t.o.v. vorig jaar i.v.m. een aanpassing in de methoden om de duiding vast te stellen. Het betreft de internationale component en de kwaliteit van automatisering (handhaving) die beiden van midden naar laag zijn gewijzigd.

Handvatten

- Aanpassing automatisering (traject loopt).
- Aanpassing regelgeving rond boetebeleid en naheffingstermijnen.
- Bepalingen rond bijzondere regelingen (bijvoorbeeld schorsing).

Loonheffingen

Er zijn op concernniveau geen wijzigingen in de risicoduiding t.o.v. vorig jaar voor de loonheffingen. Er zijn wel gewijzigde risicoscores bij de doelgroepen GO en MKB. Bij GO daalt het aantal vorderingen in fase dwanginvordering en het aantal correcties, en bij MKB stijgt het aantal vorderingen in fase dwanginvordering juist.

Het **hoog uitvoeringsrisico** is voor Loonheffingen met name ingegeven door:

- Groot aantal aangiften, bezwaren, beroepen en verzoeken.
- Qua automatisering wordt het uitvoeringsproces van de loonheffingen momenteel voldoende ondersteund. Nieuwe wetgeving en veroudering van het IT landschap/technische schuld vragen echter aandacht. Zo zorgt de vervanging van Cool:Gen voor oplopende druk op de moderniseringsopdracht. Daardoor is maar beperkte ruimte voor implementatie van nieuwe wetgeving.
- De kasstroom loonheffingen laat een lichte stijging zien t.o.v. vorig jaar (7,3%).
- Het aantal correcties laat over de jaren heen een dalende tendens zien. In 2022 t.o.v. 2021 zien we wel een stijging van het aantal behandelingen van bijna 23%. De omvang van het correctiebedrag fluctueert sterk over de jaren heen met een daling van ruim 63% in 2022 t.o.v. 2021.

Handvatten

- Aanpassing automatisering (traject loopt).
- Aanpassing van de wet Deregulering arbeidsrelaties (DBA) en bepalingen rond gebruikelijk loon.
- Aanpassing regelgeving rond premiedifferentiatie.

5.3 Overdrachtsbelasting

Overdrachtsbelasting

- Er is een stijging van de positieve kasstroom en een daling van de negatieve kasstroom.
- Na de invorderingspauze t.g.v. de COVID-19 crisis, stijgen in 2022 het aantal aanmaningen en dwangbevelen.

Het relatief hoog handhavingsrisico is voor de overdrachtsbelasting met name ingegeven door:

- De kwaliteit van automatisering (gefragmenteerd, niet ondersteunend aan compliance).
- De risico's verbonden aan klantkenmerken.

* Er is een wijziging in de duiding doorgevoerd t.o.v. vorig jaar i.v.m. een aanpassing in de methoden om de duiding vast te stellen. Het betreft complexiteit van wet- en regelgeving die van hoog naar midden is gewijzigd.

Handvatten

- Complexiteit en aantal vrijstellingen in de wetgeving terugbrengen.
- Investeren in automatisering.

NB. In 2023 stijgt het algemeen tarief overdrachtsbelasting van 8 naar 10,4%, wat in 2022 kan hebben geleid tot verschuivingen in de transacties.

5.4 Assurantiebelasting & Energiebelasting

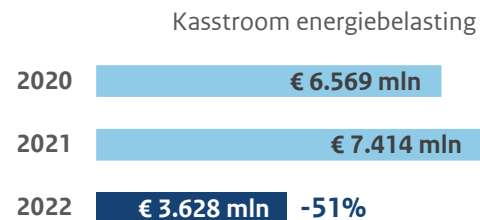
Energiebelasting

- De energiebelasting heeft te maken met een halvering van de kasstroom. Dit heeft te maken met het hanteren van een lager belastingtarief in de 2^e helft van 2022 gecombineerd met een lager energieverbruik ten gevolge van de energiecrisis.
- De negatieve kasstroom bij de energiebelasting is bijna vertienvoudigd.
- De invordering is na COVID-19 opnieuw gestart en leidt tot een toename van het aantal aanmaningen en dwangbevelen.

Het handhavingsrisico bij de energiebelasting is **gemiddeld**. De wetgeving is complexer geworden en ontwikkelingen gaan sneller dan wetgeving en besluitvorming bij kunnen houden. Er is weinig sprake van automatisering, maar de energiebelasting raakt weinig belastingplichtigen (exclusief de teruggaafregelingen). Wel is er een toename van microleveranciers.

Handvatten

- Wetgeving aanpassen aan nieuwe initiatieven.
- Aangifte energiebelasting digitaliseren.

Assurantiebelasting

- De kasstroom van de assurantiebelasting vertoont net als in voorgaande jaren een lichte stijging t.o.v. vorig jaar. Een mogelijke verklaring voor deze lichte stijging is wellicht de wetwijziging met een verbreding van de grondslag voor de heffing.
- Er zijn dit jaar geen wijzigingen aangebracht in de risicoscore.

Handvatten:

- Internationale problematiek opnemen in behandelaanpak.
- Aandacht voor vrijstelling exportkredietverzekeringen & vrijstelling transportverzekeringen.
- Aandacht voor doelgroep “in house” verzekeraars.

Bijlage 1. Criteria uitvoerings- en handhavingsrisico

Factoren Uitvoeringsrisico			
1.	Wetgeving	Aantal belastingplichtigen per belastingmiddel	Kwantitatief
2.	Wetgeving	Aantal aangiften per belastingmiddel	Kwantitatief
3.	Wetgeving	Aantal aanslagen per belastingmiddel	Kwantitatief
4.	Wetgeving	Onderscheid aangiftebelasting versus aanslagbelasting	Kwalitatief
5.	Organisatie	Aantal bezwaren, beroepen en verzoeken per belastingmiddel	Kwantitatief
6.	Organisatie	Aantal vorderingen in dwanginvordering per belastingmiddel	Kwantitatief
7.	Organisatie	Aantal correcties per belastingmiddel	Kwantitatief
8.	Organisatie	Risico t.z.v. kwaliteit van automatisering (uitvoeringsprocessen)	Kwalitatief
*	Default	Mate van incidentgevoeligheid en 'damage'	Kwantitatief/kwalitatief

Factoren Handhavingsrisico			
1.	Wetgeving	(Inherente) Complexiteit van wet- en regelgeving	Kwalitatief
2.	Wetgeving	Risico inzake heffingssystematiek belastingwet (operationele complexiteit)	Kwalitatief
3.	Wetgeving	Mate waarin negatieve geldstroom voorkomt	Kwantitatief
4.	Wetgeving	Risico verbonden aan klantkenmerken	Kwalitatief
5.	Organisatie	Internationaal	Kwalitatief
6.	Organisatie	Omvang dwanginvordering (vanaf status aanmaning)	Kwantitatief
7.	Organisatie	Risico inzake kwaliteit van automatisering (handhaving)	Kwalitatief
*	Default	Geschatte omvang niet-naleving	Kwantitatief/kwalitatief

* Default= de referentiefactor die wordt gebruikt als marginale toets voor de inschatting van het uitvoerings- en handhavingsrisico

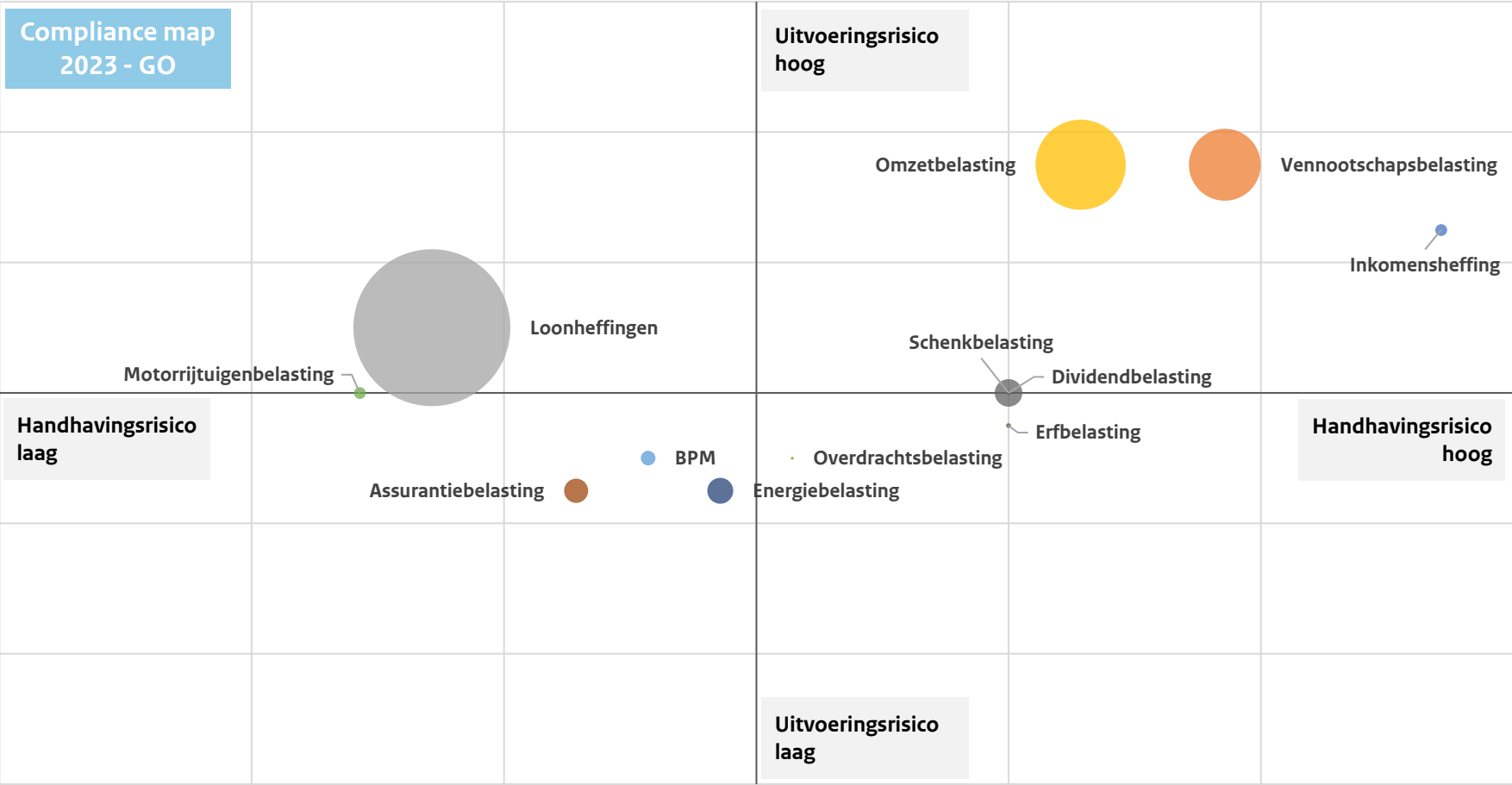

Bijlage 2. Compliance map per doelgroep

Van de compliance map 2023 is een uitsplitsing gemaakt naar de doelgroepen grote ondernemingen, MKB en particulieren. Ook hier zijn de belastingopbrengsten 2022 per middel toegevoegd.

Bijlage 2.1.a Compliance map GO

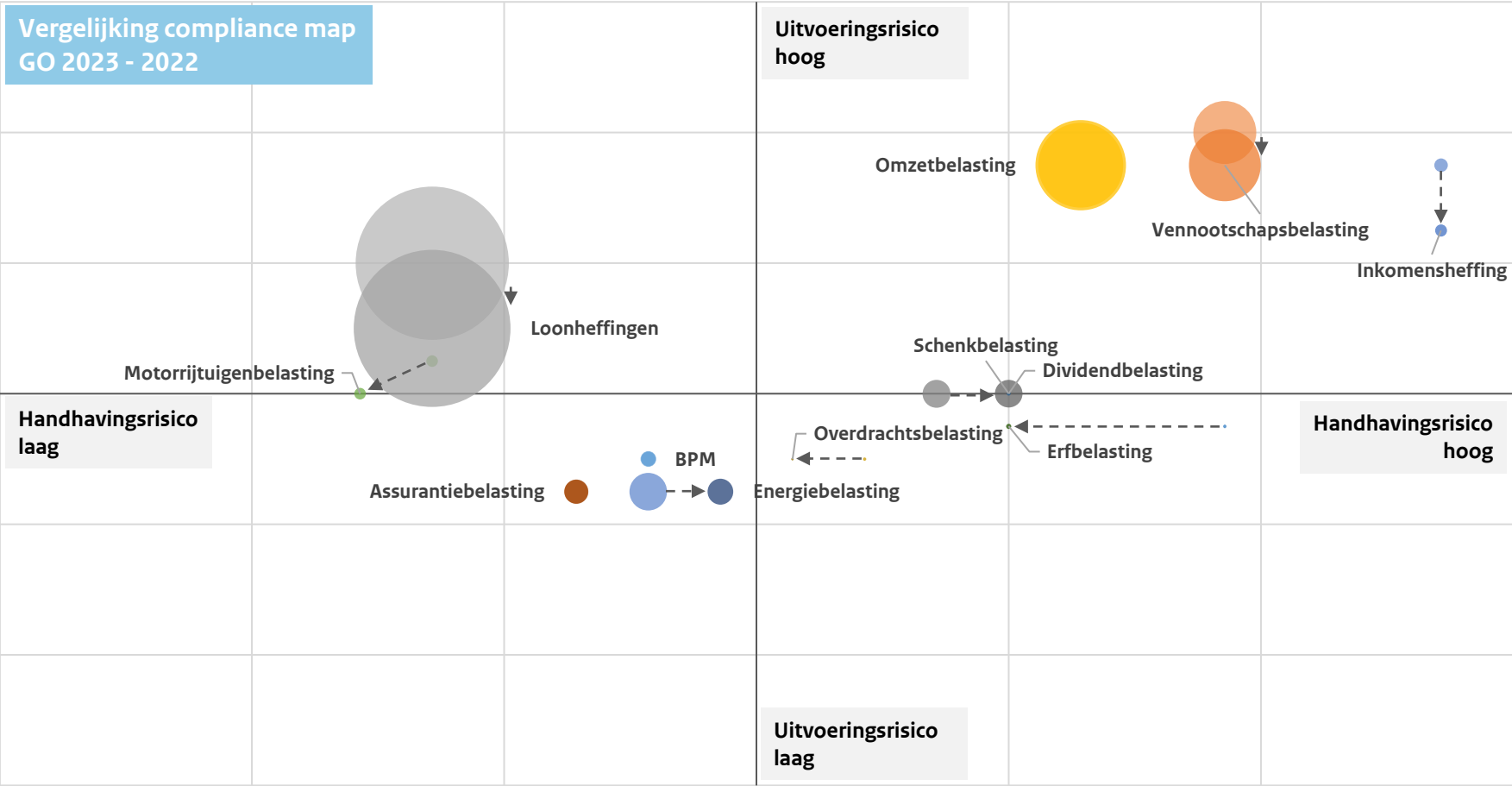

Belastingmiddel	Kasstroom (x 1 mln)
Inkomensheffing	€ 711
Vennootschapsbelasting	€ 25.912
Loonheffingen	€ 123.793
Omzetbelasting	€ 41.087
BPM	€ 1.060
Motorrijtuigenbelasting	€ 689
Energiebelasting	€ 3.370
Assurantiebelasting	€ 2.913
Dividendbelasting	€ 3.843
Overdrachtsbelasting	€ 37
Schenkbelasting	€ 75
Erfbelasting	€ 119

Bron: Belastingdienst/CD Df&A incassodata

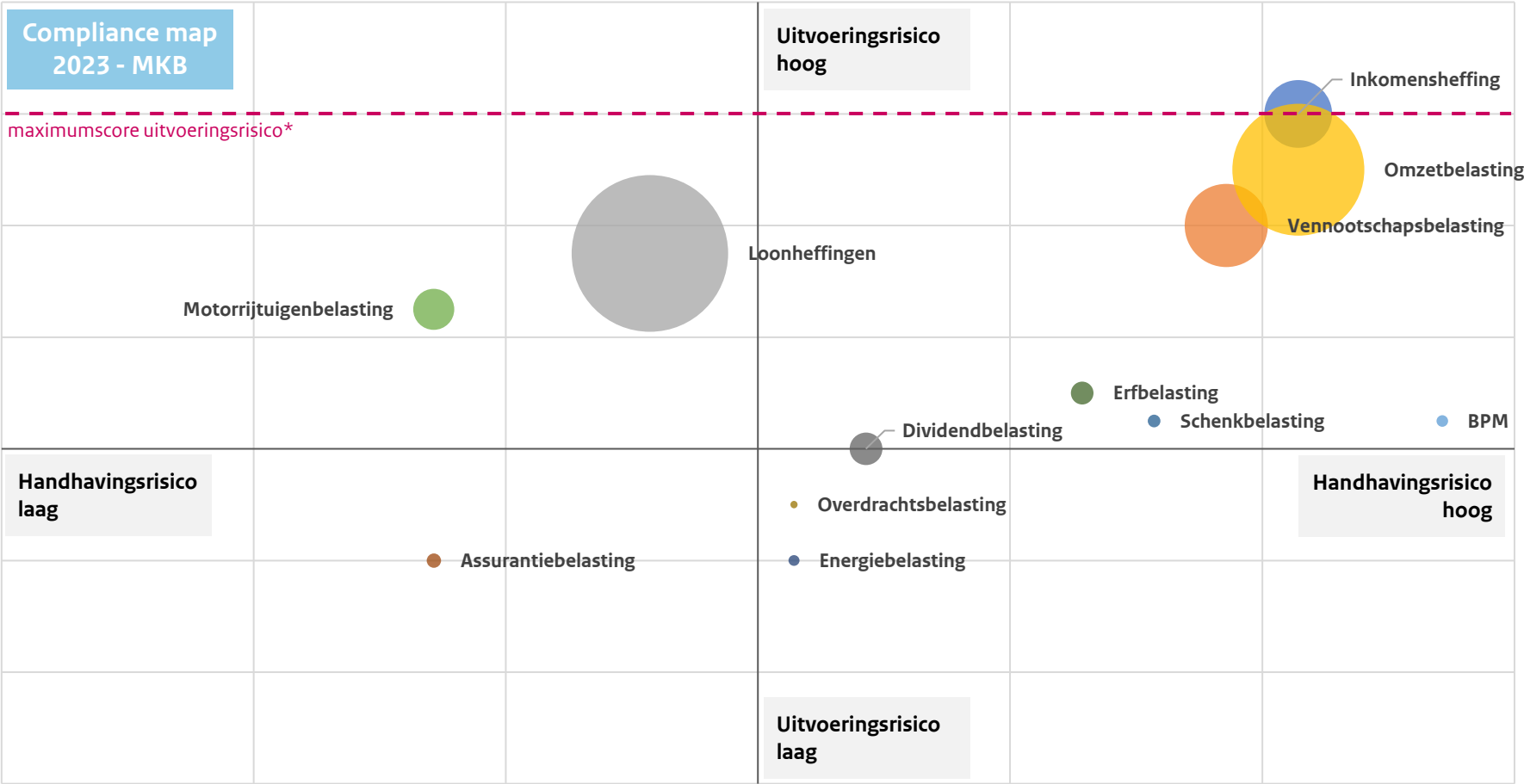

Bijlage 2.1.b Vergelijking compliance map GO

Bijlage 2.2.a Compliance map MKB

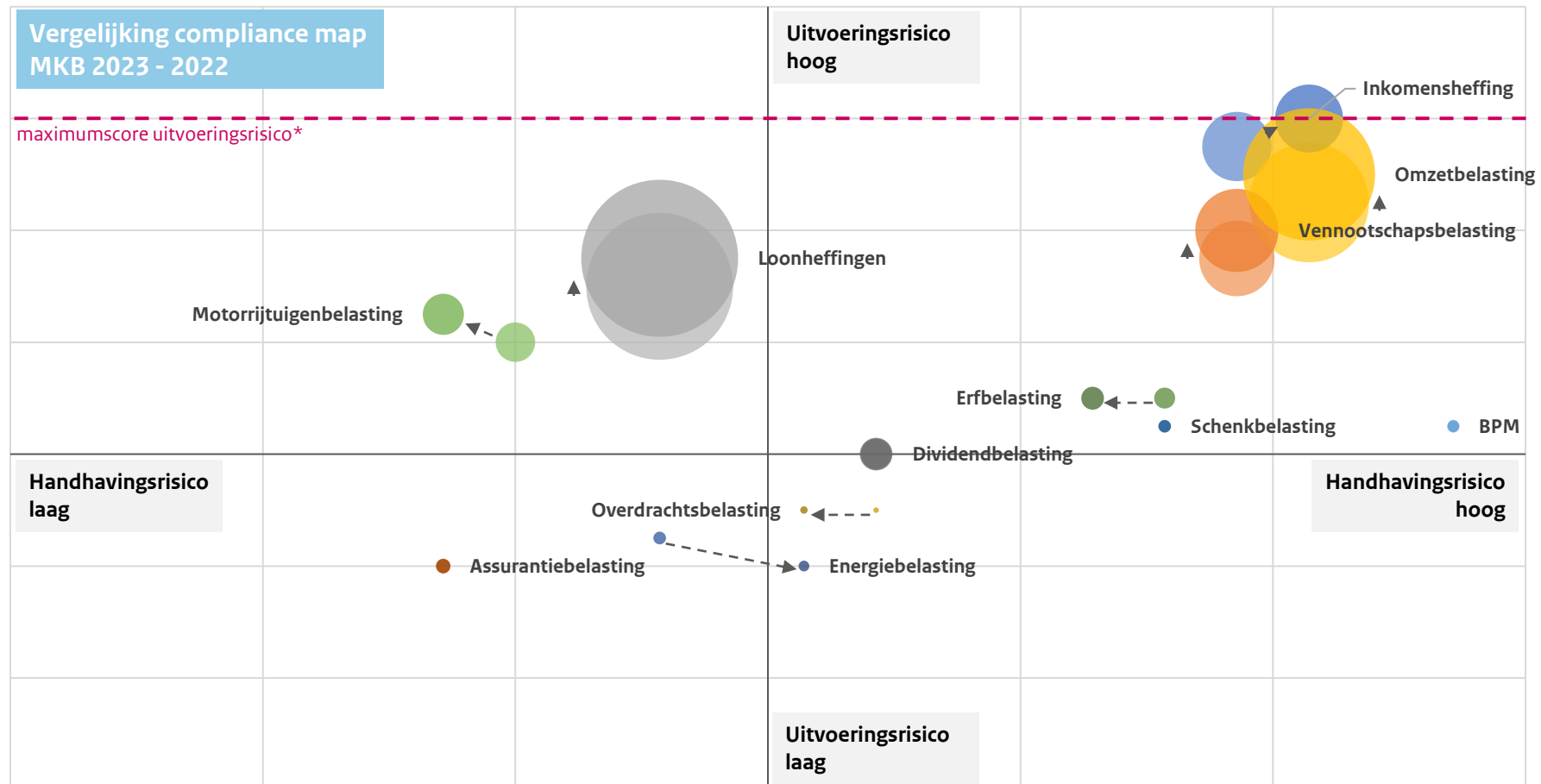
Belastingmiddel	Kasstroom (x 1 mln.)
Inkomensheffing	€ 8.437
Vennootschapsbelasting	€ 12.670
Loonheffingen	€ 45.005
Omzetbelasting	€ 31.862
BPM	€ 245
Motorrijtuigenbelasting	€ 3.093
Energiebelasting	€ 213
Assurantiebelasting	€ 379
Dividendbelasting	€ 1.948
Overdrachtsbelasting	€ 101
Schenkbelasting	€ 295
Erfbelasting	€ 951

Bron: Belastingdienst/CD Df&A incassodata

* Voor de leesbaarheid van de grafiek is de verticale as verlengd. Het is echter niet mogelijk voor een belastingmiddel om qua risico boven deze lijn uit te komen.

Bijlage 2.2.b Vergelijking compliance map MKB

* Voor de leesbaarheid van de grafiek is de verticale as verlengd. Het is echter niet mogelijk voor een belastingmiddel om qua risico boven deze lijn uit te komen.

Bijlage 2.3.a Compliance map particulieren

Belastingmiddel	Kasstroom (x 1 mln.)
Inkomensheffing	€ 4.695
BPM	€ 9
Motorrijtuigenbelasting	€ 2.435
Schenkbelasting	€ 147
Erfbelasting	€ 926

Bron: Belastingdienst/CD Df&A incassodata (rood = negatief)

 = negatieve kasstroom (omdat de loonheffing een voorheffing is op de inkomstenbelasting).

Bijlage 3 Scores criteria

Om het handhavingsrisico en het uitvoeringsrisico meetbaar te maken is in het model van de compliance map onderscheid gemaakt tussen kwantitatieve en kwalitatieve criteria waaraan waarden worden toegekend (bij de inschatting is gekeken naar de kans dat een risico materialiseert en naar de impact van een risico). De kwantitatieve criteria zijn gebaseerd op data uit de Belastingdienstprocessen. De kwalitatieve criteria zijn voornamelijk gebaseerd op expert-inschattingen. De criteria voor het uitvoeringsrisico zijn met name kwantitatief van aard en de criteria voor de inschatting van het handhavingsrisico zijn meestal kwalitatief.

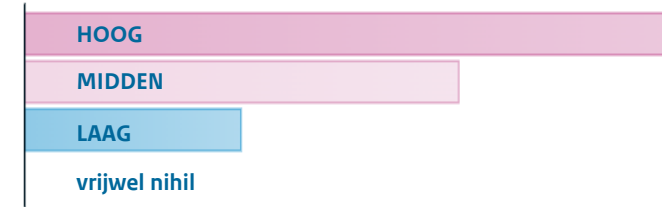
In alle grafieken van bijlage 3 zijn deze criteria geduid als 'risico'. Bijvoorbeeld: 'automatisering' betreft het risico verbonden aan automatisering, 'klantkenmerken' betreft het risico verbonden aan klantkenmerken van de belastingplichtige, 'heffingssystematiek' betreft het risico verbonden aan de heffingssystematiek.

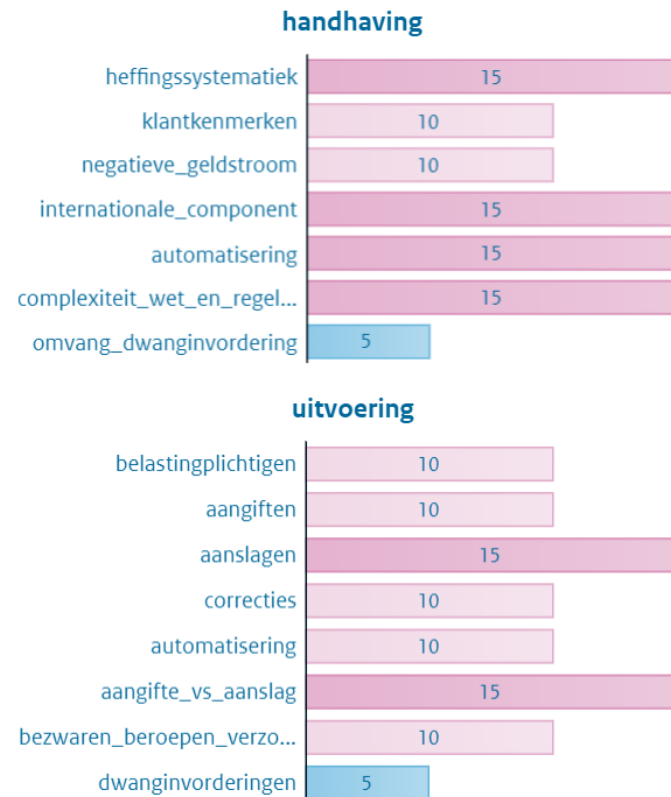
Bijlage 3.1 Scores criteria

Vennootschapsbelasting

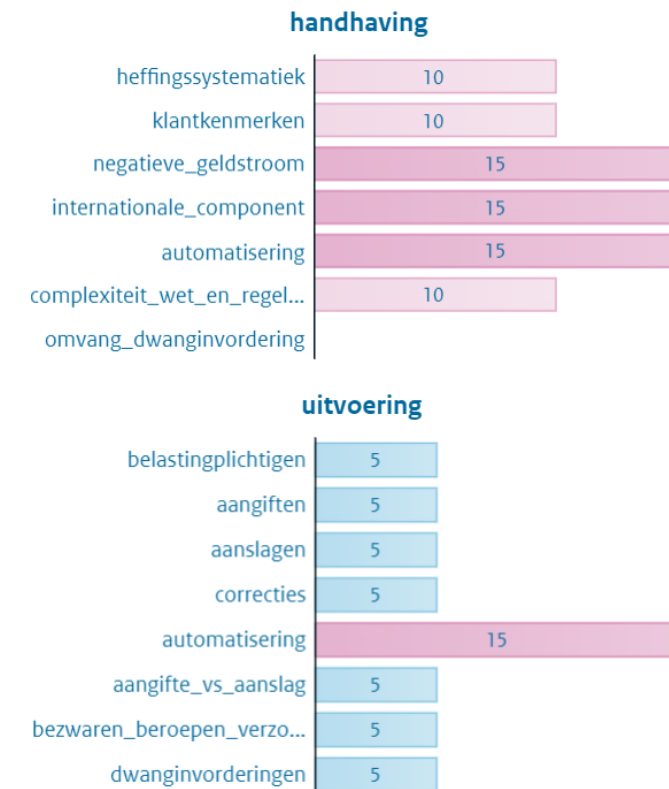
Dividendbelasting

Vennootschapsbelasting

Dividendbelasting

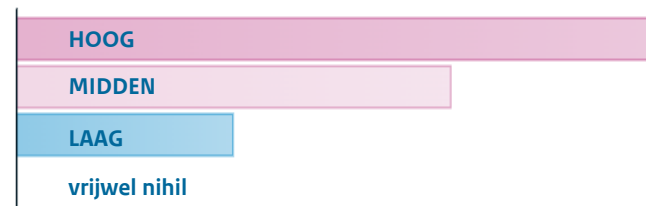

Bijlage 3.2 Scores criteria

Omzetbelasting

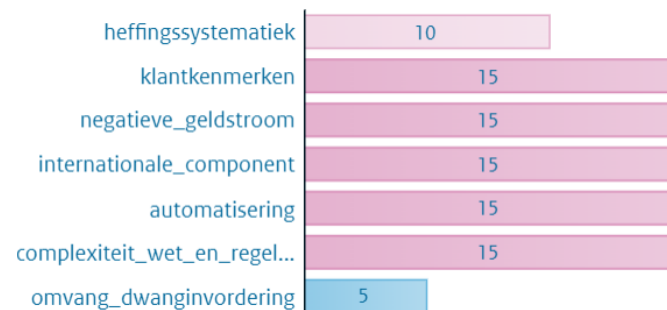
Overdrachtsbelasting

[Inhoudsopgave](#)

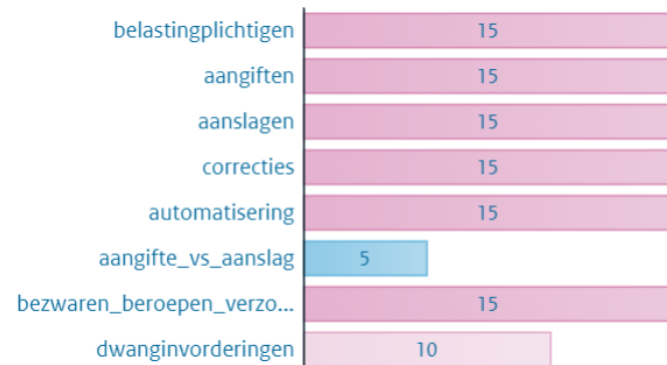

Omzetbelasting

handhaving

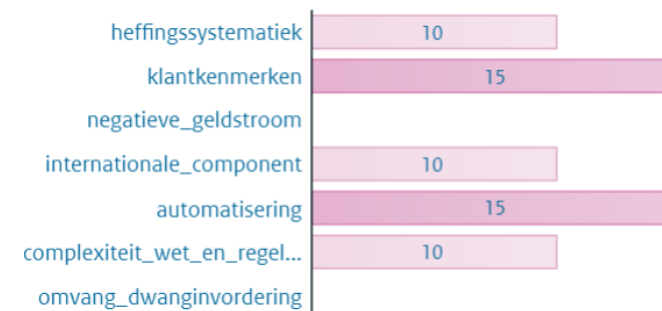

uitvoering

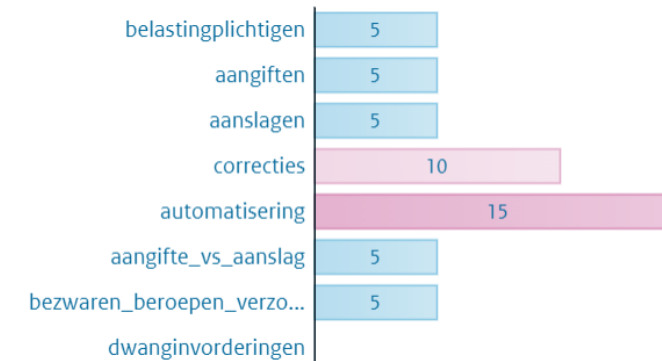

Overdrachtsbelasting

handhaving

uitvoering

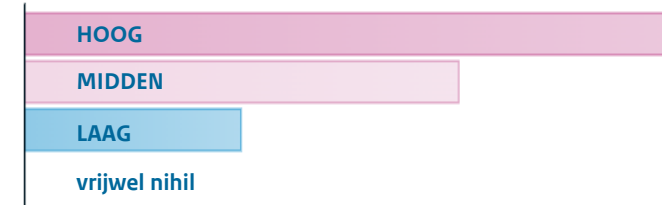

Bijlage 3.3 Scores criteria

Inkomensheffing

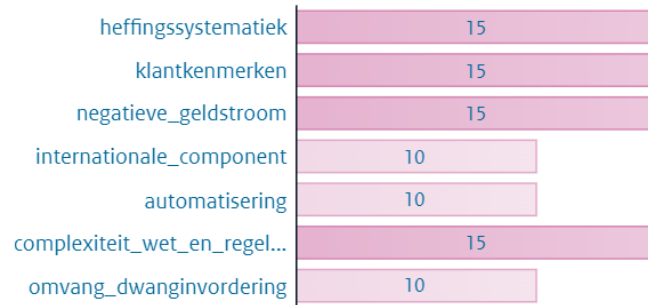
Loonheffing

[Inhoudsopgave](#)

Inkomensheffing

handhaving

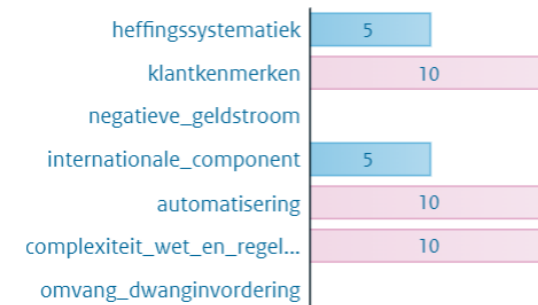

uitvoering

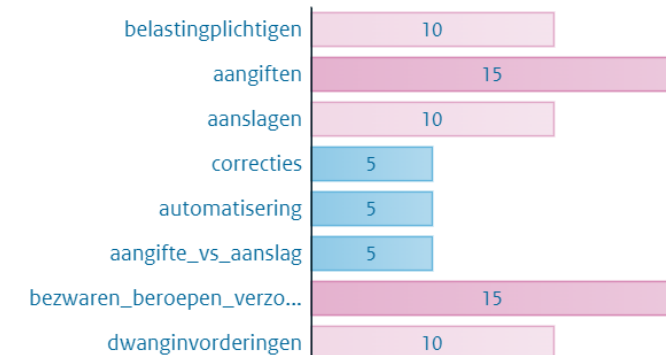

Loonheffing

handhaving

uitvoering

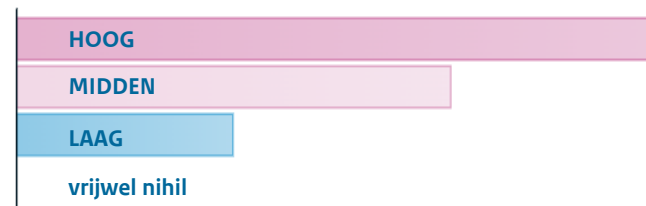

Bijlage 3.4 Scores criteria

Schenkbelasting

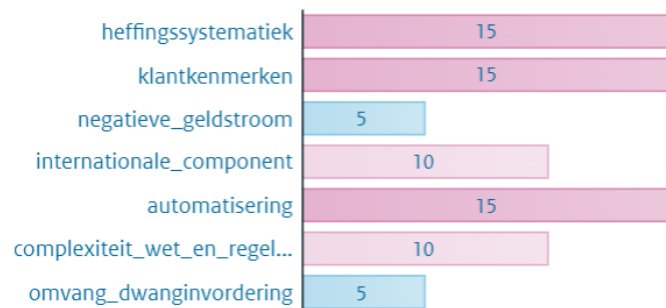
Erfbelasting

[Inhoudsopgave](#)

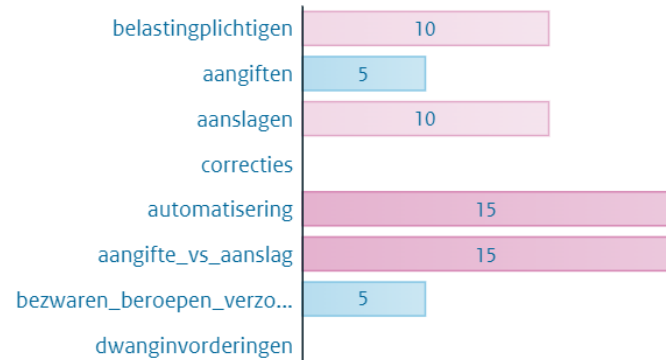

Schenkbelasting

handhaving

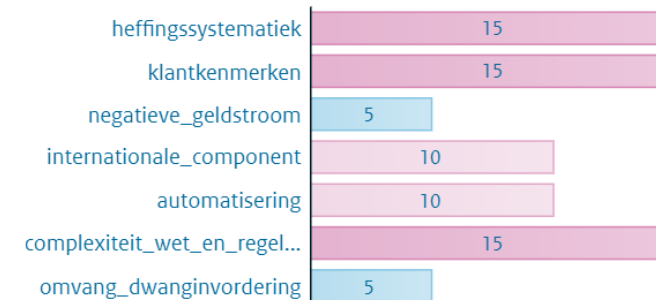

uitvoering

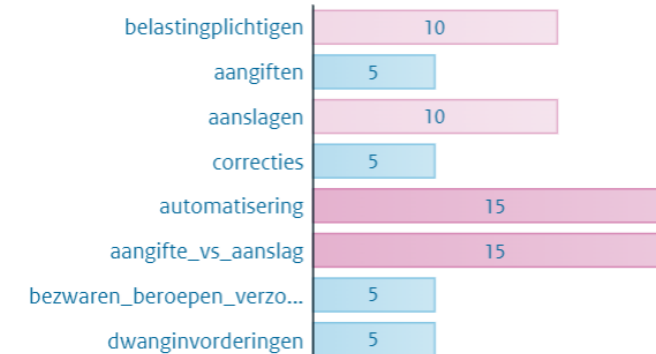

Erfbelasting

handhaving

uitvoering

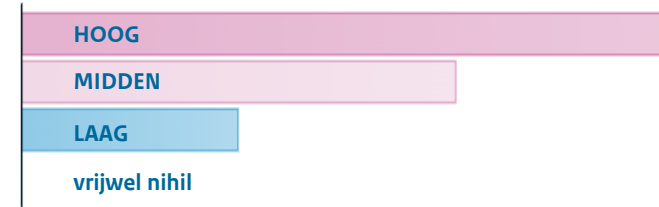

Bijlage 3.5 Scores criteria

BPM

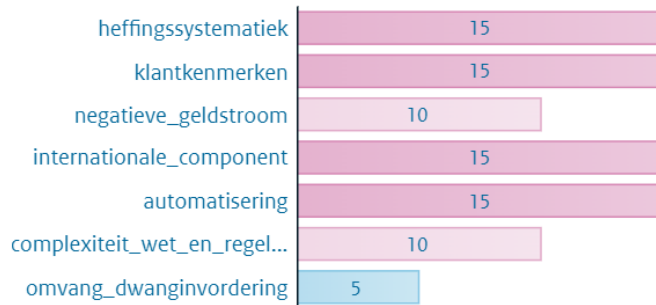
Motorrijtuigenbelasting

[Inhoudsopgave](#)

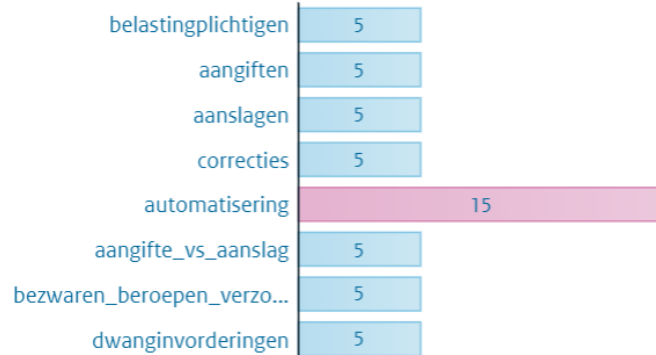

BPM

handhaving

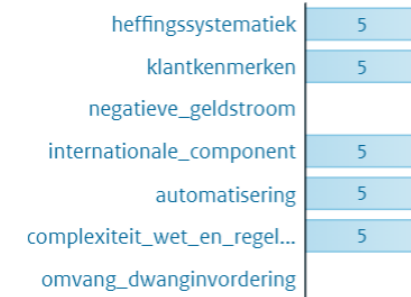

uitvoering

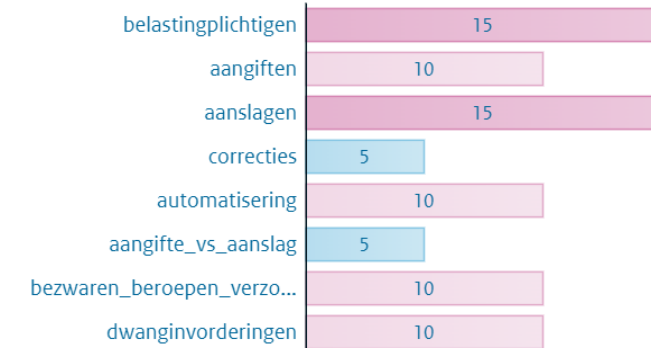

Motorrijtuigenbelasting

handhaving

uitvoering

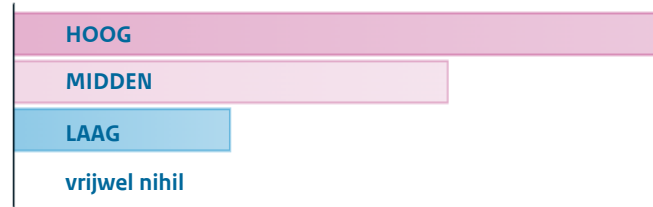

Bijlage 3.6 Scores criteria

Energiebelasting

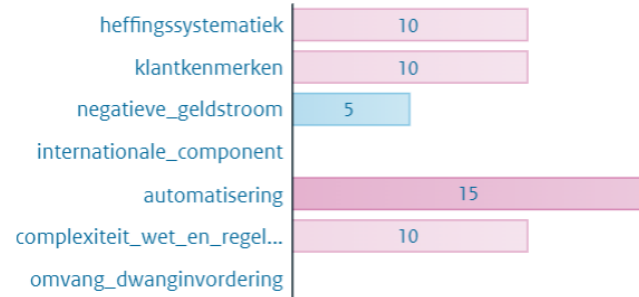
Assurantiebelasting

[Inhoudsopgave](#)

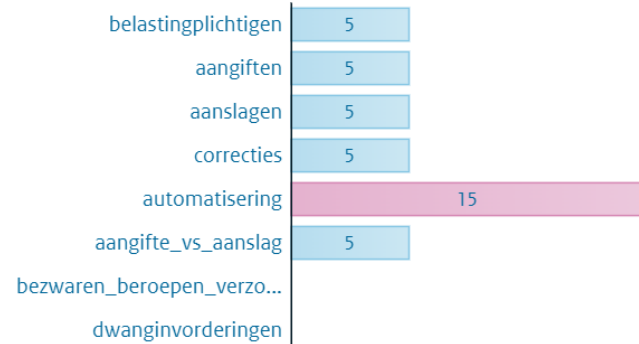

Energiebelasting

handhaving

uitvoering

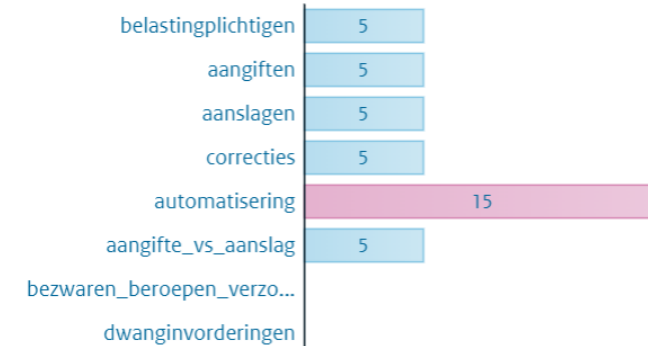

Assurantiebelasting

handhaving

uitvoering

Bijlage 4. Overzicht handvatten

Categorie	Middel	Omschrijving handvat
Wetgeving	Assurantiebelasting	Aandacht voor vrijstelling exportkredietverzekeringen & vrijstelling transportverzekeringen.
	BPM	Aanpassing BPM wetgeving bij invoer (taxatie, controle Rijksdienst Wegverkeer (RDW), belastbaar moment) en regelgeving rond waardebeoordeling in het algemeen.
		Mogelijkheden no cure no pay met betrekking tot proceskosten en immateriële schadevergoedingen beperken.
		Wettelijke regels om eisen te stellen aan taxateurs en brancheverenigingen, zowel qua kennisniveau als kwaliteit taxaties.
	Dividendbelasting	Verkennen mogelijkheden tot aanpassing van wetgeving, specifiek bij dividendstripping en EU recht bij terugaafverzoeken.
	Energiebelasting	Wetgeving aanpassen aan nieuwe initiatieven.
	IH	Complexiteit wetgeving/aangifte reduceren (o.a. aftrekposten, onderscheid ondernemer en Resultaat overige werkzaamheden (ROW), bedrijfsopvolgingsregeling (BOR), eigenwoningrente, specifieke zorgkosten, op- en afbouw heffingskortingen).
		Mitigeren risico groei kleine ondernemingen (wetgeving - forfaitaire regelingen).
	LH	Aanpassing regelgeving rond premiedifferentiatie.
		Aanpassing van wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) en bepalingen rond gebruikelijk loon.
	Motorrijtuigenbelasting	Aanpassing regelgeving rond boetebeleid en naheffingstermijnen.
		Bepalingen rond bijzondere regelingen (bijvoorbeeld schorsing).
	OB	Aanpassen wetgeving op nieuwe economie (onder andere virtuele assets).
		Aanpassing wetgeving Kleineondernemersregeling (KOR), waaronder vrijstellingen in verschillende branches (o.a. medische sector en sport).
		Via wetgeving toename kleine ondernemingen mitigeren (via derogatie geen registratieplicht < 20.000 omzet, tenzij verzoek).
	Overdrachtsbelasting	Complexiteit en aantal vrijstellingen in de wetgeving terugbrengen.
	Schenk-/Erfbelasting	Aanpassen van de wetgeving c.q. meer voorlichting geven inzake de vrijstelling schenkbelasting inzake de bedrijfsopvolgingsregeling en eigen woning.

Categorie	Middel	Omschrijving handvat
Wetgeving (vervolg)	VPB	Complexiteit wetgeving/aangifte reduceren (o.a.: cumulatie van wetgeving, samenloop internationaal, deelnemingsvrijstelling, transferpricing, reorganisatie, internationale voorkomingsproblematiek, rekening courant verhoudingen).
		Belastingjaar 2022: aantal maatregelen ingevoerd ter voorkoming van belastingontwijking.
Automatisering	BPM	Digitalisering aangifteproces.
	Dividendbelasting	Digitalisering dividendbelastingstelsel.
	Energiebelasting	Aangifte energiebelasting digitaliseren.
	IH	Aandacht voor automatisering in de uitvoering (verder uitbreiden VIA).
	LH	Aanpassing automatisering (traject loopt).
	Motorrijtuigenbelasting	Aanpassing automatisering (traject loopt).
	OB	Mitigeren uitvoeringsrisico's en preventief ondervangen risico's in de aangifte.
	Overdrachtsbelasting	Investeren in automatisering.
	Schenk-/Erfbelasting	Geautomatiseerde ondersteuning bij het invullen van de aangifte.
		Verbetering van de automatisering voor het handhavings- en het uitvoeringsproces.
	VPB	Verkennen mogelijkheden voor vooringevulde aangifte.
Uitvoering	IH	Algemeen: duidelijke en zoveel mogelijk op doelgroep gerichte (massa)communicatie c.q. voorlichting voor burgers/bedrijven, optimaliseren van contact met fiscale dienstverleners en introductie verkorte aangifte (juni 2022).
		Proactief wijzen op de mogelijkheden van aanvullend uitstel van betaling (in relatie tot de coronamaatregelen).
		Proactief wijzen op heffingskortingen voor (niet)aangevers.
		Voorlichting i.v.m. de complexiteit van de fiscale eigenwoningregeling.
	OB	Onderzoek naar e-invoicing, real-time reporting en split payment.
		Starters: Actief wijzen op aangifteplicht, ook als er geen omzet is.
		Starters: Stroomlijnen communicatie, bijvoorbeeld aantal brieven beperken.
	Schenk-/Erfbelasting	Belastingplichtigen attenderen dat er wellicht sprake is van een schenking.
	VPB	Proactief wijzen op de mogelijkheden van aanvullend uitstel van betaling (in relatie tot de coronamaatregelen).
Handhaving	Assurantiebelasting	Aandacht voor doelgroep "in house" verzekeraars.
		Internationale problematiek opnemen in behandelaanpak.
	BPM	Toezicht bij de binnenkomst van de aangifte BPM (vóór afgifte kenteken).
	Schenk-/Erfbelasting	Meer inzicht nodig om de handhaving vorm en inhoud te kunnen.

Bijlage 5. Afkortingen

Afkorting	
APBI	Aanspreekpunt Potentiële Buitenlandse Investeerders
BOR	Bedrijfsopvolgingsregeling
BPM	Belasting voor Personenwagens en Motorrijwielen
DUS	Dividend Uitvoeringssysteem
GO	Grote ondernemingen
ICT	Informatie- en communicatie technologie
IH	Inkomensheffing
KOR	Kleineondernemersregeling
LH	Loonheffing
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
OB	Omzetbelasting
RDW	Rijksdienst voor het Wegverkeer
ROW	Resultaat Overige Werkzaamheden
VIA	Vooringevulde aangifte
Vpb	Vennootschapsbelasting